

STUDENTBETEENDEN OCH ÅSIKTER OM KURSLITTERATUR

Rapport framtagen för
Läromedelsförfattarna

11 mars 2026

Josefin Agri
Hanna Agnes Persson

Om undersökningen

Urvalsbeskrivning

Studenter
18+ år

Antal svar

- Samtliga: n = 1075

Datainsamlingsmetod

Webbenkät distribuerad via email

Datainsamlingsperiod

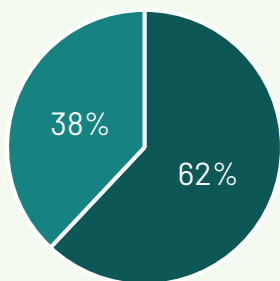
23/10/2025 – 12/11/2025

- ! Statistisk signifikans
flaggas med en **grön** eller
röd färgmarkering

Demografi

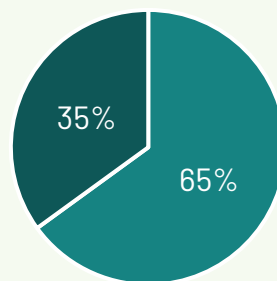
Kön

■ Kvinna ■ Man

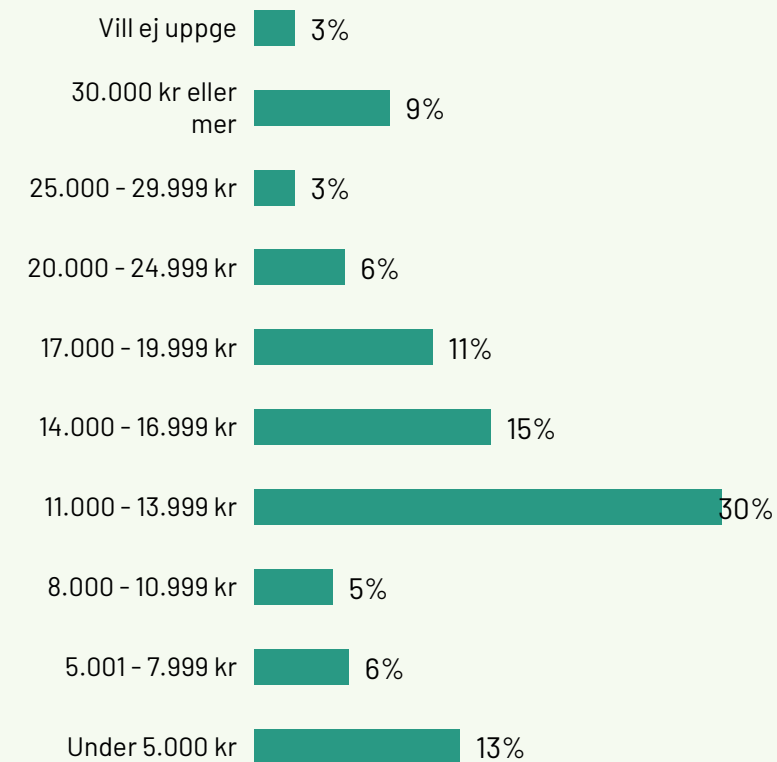

Ålder

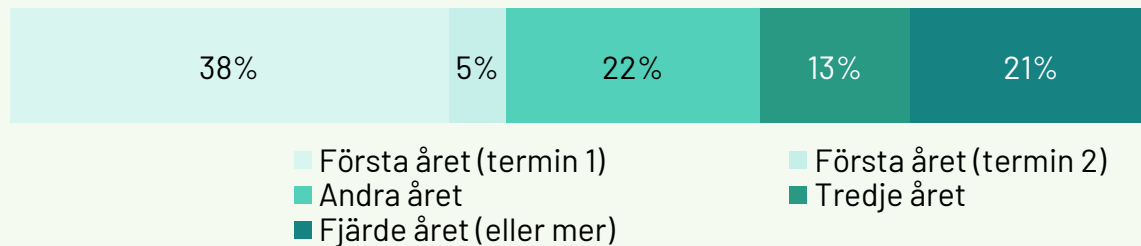
■ 18-29 år ■ 30+ år

Genomsnittlig månadsinkomst

Hur länge har du studerat?

Sammanfattning

Olaglig delning av kurslitteratur

Olaglig delning av kurslitteratur är relativt utbredd och ökar under studietiden. Hälften av studenterna har laddat ner kurslitteratur gratis, 14 procent har delat vidare digitalt och 23 procent har laddat upp text från sin kurslitteratur i AI-verktyg. Beteendet tilltar över studietiden: nedladdning ökar från 37 procent bland förstaårsstudenter till 68 procent bland studenter på fjärde terminen och uppåt. Delningen ökar från 8 till 23 procent, samtidigt som endast 27 procent av studenterna uppger att lärosätet har informerat om vilka regler som gäller för delning av digital kurslitteratur. Dessutom är delningen lika utbredd oavsett om information har getts eller inte.

Pris och betalningsförmåga

Pris och betalningsförmåga är den starkaste drivkraften för studenters införskaffande av kurslitteratur. 94 procent anser att ny kurslitteratur är för dyr, och många anger att priset behöver sänkas 21–50 procent för att de ska välja lagliga alternativ. 52 procent lägger mer än 1 000 kronor per termin på kurslitteratur, samtidigt som 54 procent lever på under 14 000 kronor per månad, vilket motsvarar CSN-nivå.

Delningsbeteenden och sociala normer

Delningsbeteenden normaliseras i nära nätverk. Normkonflikten är tydlig: 61 procent tycker att olaglig nedladdning är omoralisk, men 53 procent anser att det är acceptabelt att dela en digital kursbok med en vän och 46 procent med en studiegrupp. Ju längre man studerar, desto mer cementeras informella "så gör man här"-normer.

Kunskaps- och styrningsglapp i det digitala (särskilt AI)

Samtidigt finns ett tydligt kunskaps- och styrningsglapp i det digitala, särskilt kring AI. 78 procent känner till att det kan vara olagligt att sälja/dela digitala böcker, men bara 26 procent vet att det är olagligt att ladda upp text ur kurslitteratur i AI-verktyg. 32 procent uppger att det är svårt att veta vad som är tillåtet digitalt. Generell information har begränsad effekt; regler behöver göras konkreta och applicerbara på studiesituationen.

Varför delas kurslitterat olagligt bland studenter?

Kombinationen av ekonomisk diskrepans (höga priser kontra låg betalningsförmåga), lättillgängliga och socialt accepterade delningskanaler, otydliga regler i digitala miljöer och svag attraktionskraft i lagliga digitala alternativ (endast fyra procent använder prenumerationstjänster och bibliotekens tillgång på e-böcker upplevs otillräcklig) driver delningsbeteendet.

Vad skulle kunna minska spridningen enligt studenterna?

Tre spår återkommer: pris, tillgång och tydlighet. Av de som har delat kurslitteratur svarar 64 procent att lägre pris på tryckt litteratur skulle minska spridningen, och 58 procent att lägre pris på digital litteratur skulle göra det. Tittar man på samtliga svarande efterfrågar 48 procent bättre digital tillgång via biblioteken och omkring 30 procent öronmärkt ekonomiskt stöd för kurslitteratur. Endast 26 procent svarar att risk för sanktioner från lärosätet skulle minska den illegala spridningen.

Slutsats

De upplevt höga priserna på ny kurslitteratur och otydliga digitala normer gör olaglig delning rationell, men också socialt accepterad i små nätverk. För att minska den olagliga delningen skulle de ekonomiska trösklarna behöva sänkas och laglig tillgång till kurslitteratur bli mer lättillgänglig via platser där studenterna redan är – som bibliotek och studieplattformar. En annan åtgärd som skulle kunna minska delningen är tydliga regler för delning och AI-användning. Samtidigt visar studiens resultat att generella informationsinsatser inte har någon mätbar påverkan på studenternas beteende. Regler behöver vara konkreta och applicerbara på studenternas studievardag för att de ska ha någon effekt.

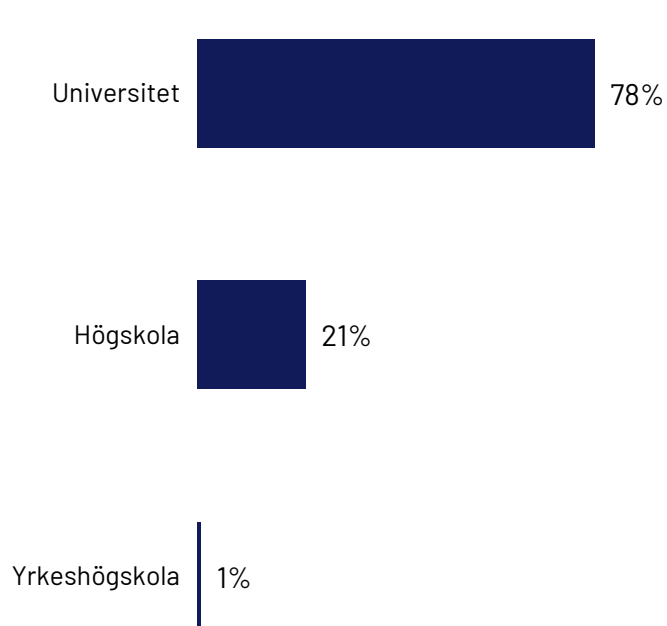
BAKGRUND

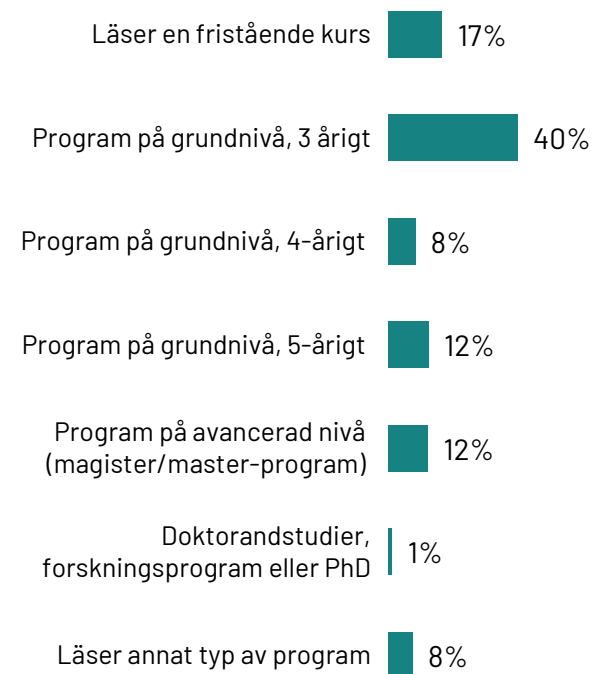
Respondenterna består främst av universitetsstudenter, förstaårsstudenter och studenter på treåriga program

78% studerar på universitet, 40% läser ett treårigt program på grundnivå och 43% läser första eller andra terminen på sitt första år

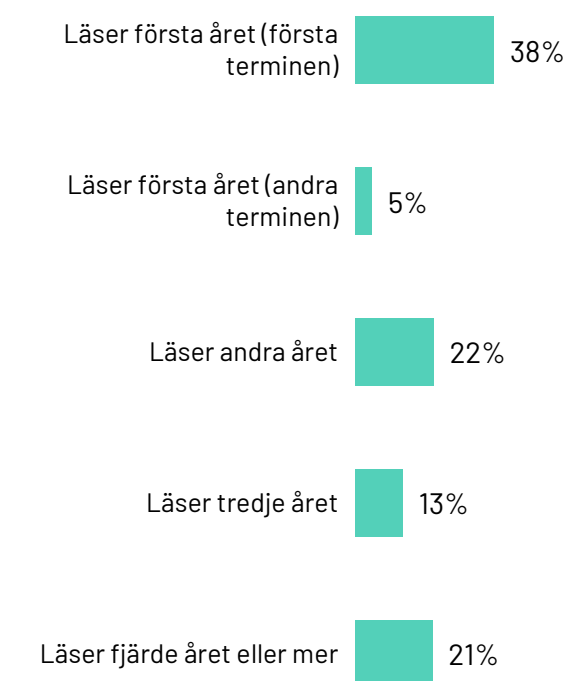
Typ av lärosäte

Typ av studier

Studielängd

Bas: Samtliga (n=1075)

Vilken typ av lärosäte studerar du på? Om du för närvarande studerar på flera lärosäten, välj det som är ditt främsta lärosäte.

© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Bas: Studerar på högskola eller universitet (n=1065)

Vilket av följande alternativ stämmer bäst in på din pågående utbildning?

6

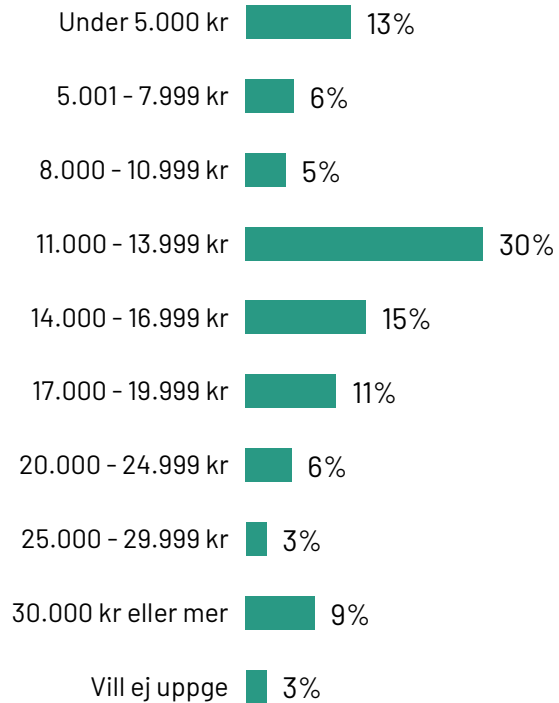
Bas: Studerar på högskola eller universitet (n=1065)

Hur länge har du studerat på högskola/universitet?

54% har en genomsnittlig månadsinkomst på under 14 000kr

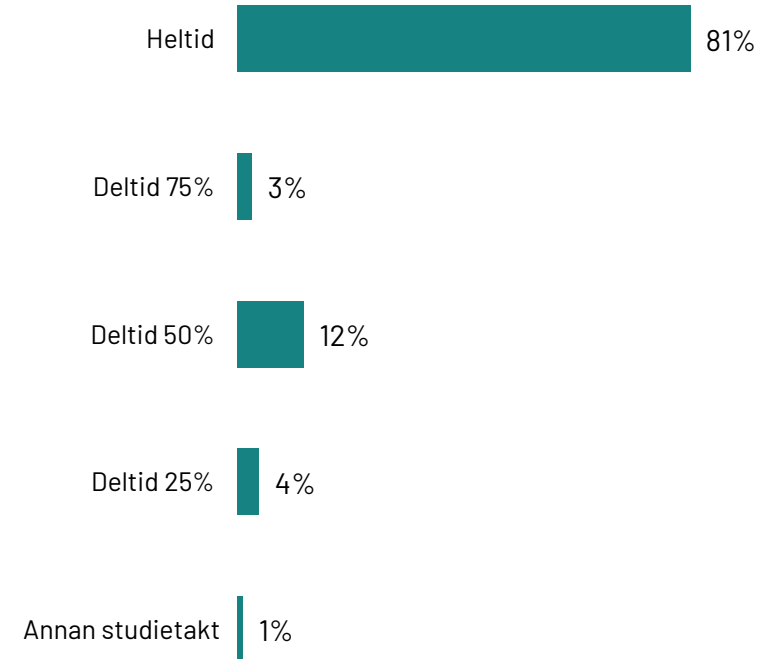
Störst andel, 30%, har en månadsinkomst mellan 11.000-13.999 kr vilken är ungefär lika mycket som en månads studiebidrag och studielån från CSN. 8 av 10 studerar heltid

Genomsnittlig månadsinkomst

Bas: Samtliga (n=1075)
Vad är din genomsnittliga månadsinkomst inklusive eventuellt studiebidrag, studielån och andra inkomster?
© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Studietakt

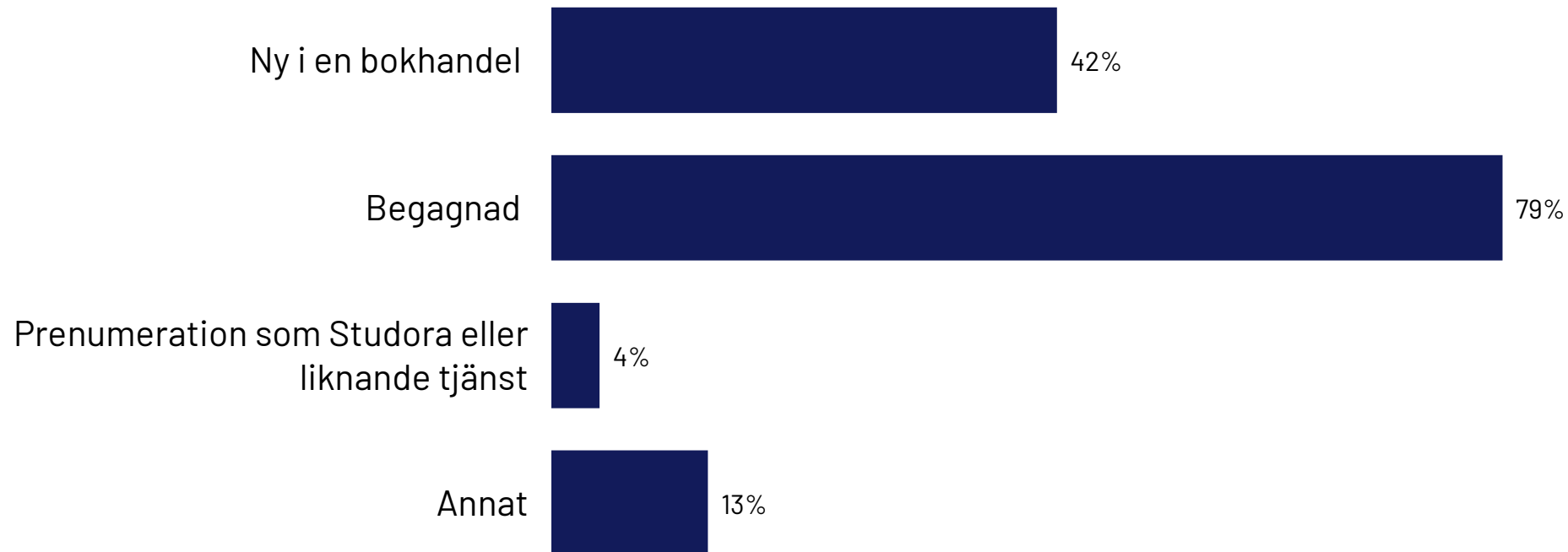
Bas: Samtliga (n=1075)
Vilken studietakt har du denna termin?

INFÖRSKAFFANDE AV KURSLITTERATUR

När studenter köper kurslitteratur så är den framförallt begagnad. Fyra av tio studenter har köpt ny kurslitteratur i bokhandeln.

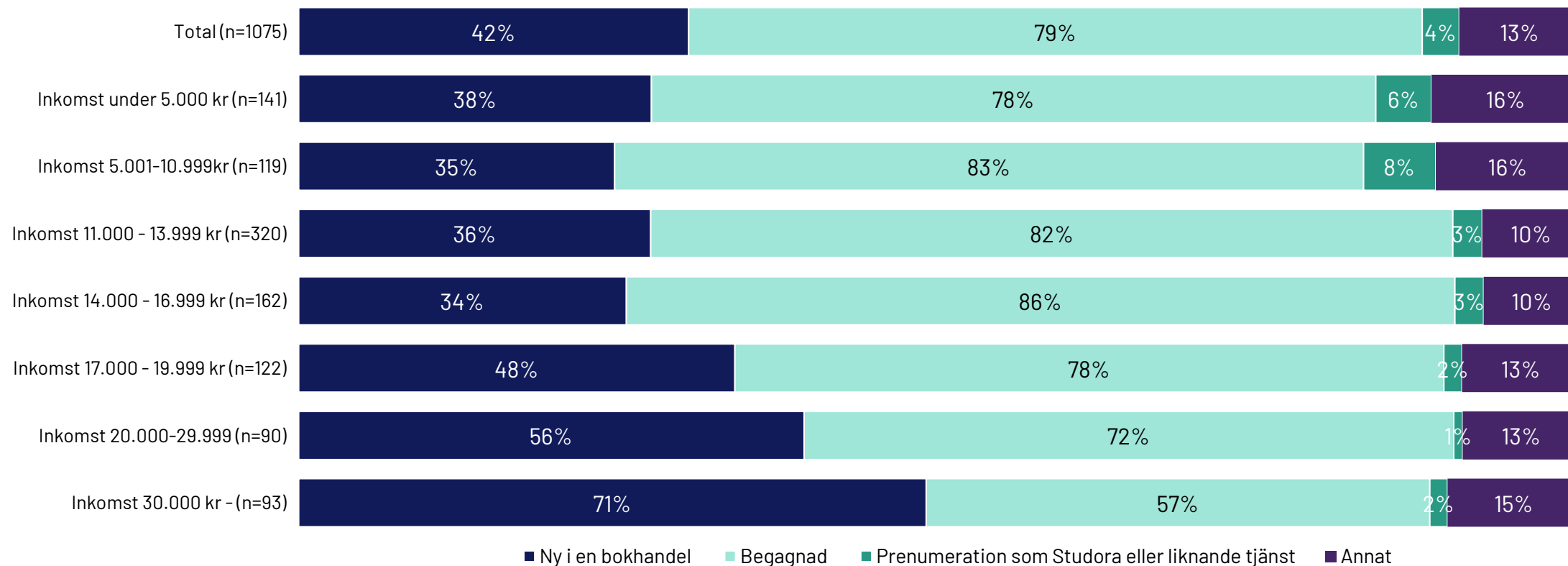
Var köper du din kurslitteratur?

Köp av ny kurslitteratur i bokhandel ökar med ökad inkomst

Signifikant stor skillnad mellan de med en månadsinkomst under och över 17.000 kr

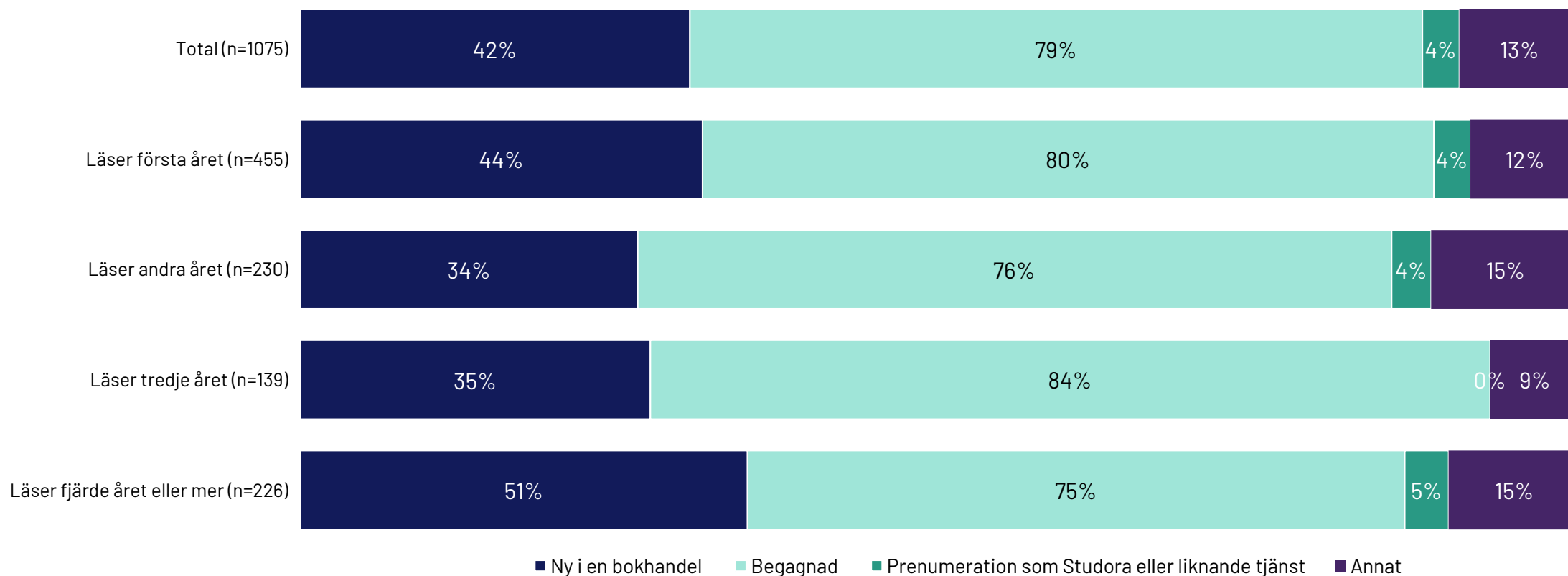
Var köper du din kurslitteratur?

Minst andel av andraårsstudenter köper sin kurslitteratur ny

Fjärdeårsstudenter köper i kontrast sin kurslitteratur ny i störst utsträckning

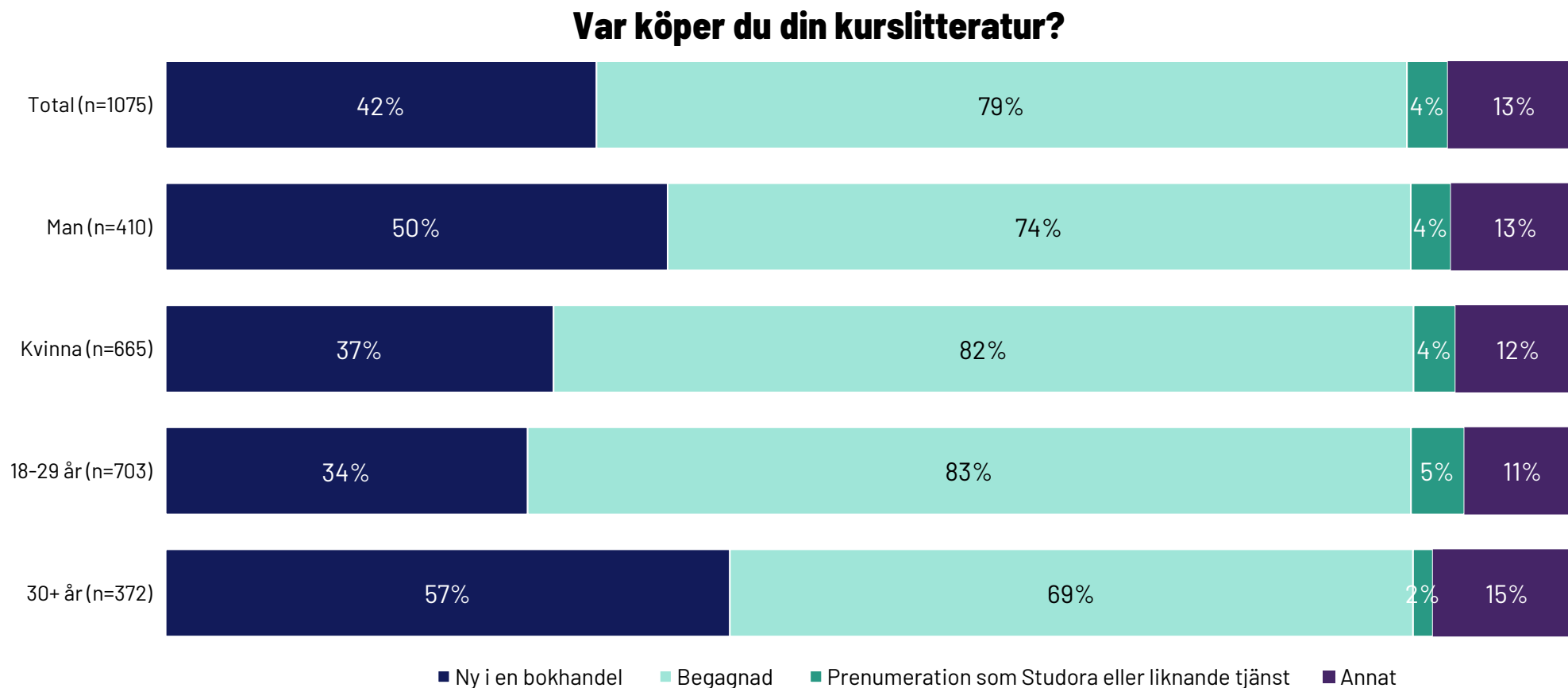
Var köper du din kurslitteratur?

Bas: Samtliga (n=1075)
Var köper du din kurslitteratur?

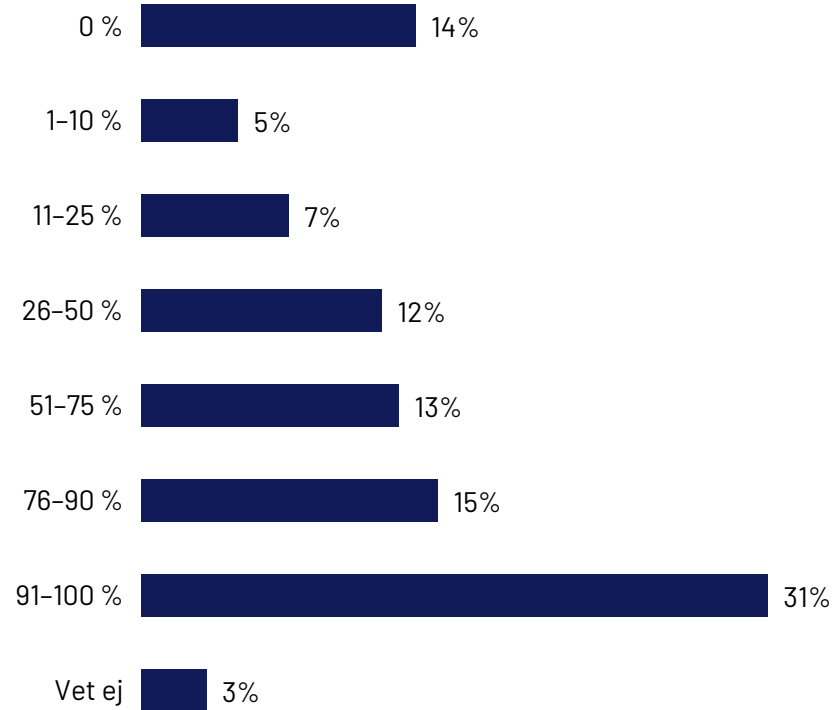
© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Större andel manliga studenter och studenter över 30 år köper ny kurslitteratur

59% har över hälften av sin kurslitteratur på svenska

% av kurslitteratur på svenska

Bas: Samtliga (n=1075)

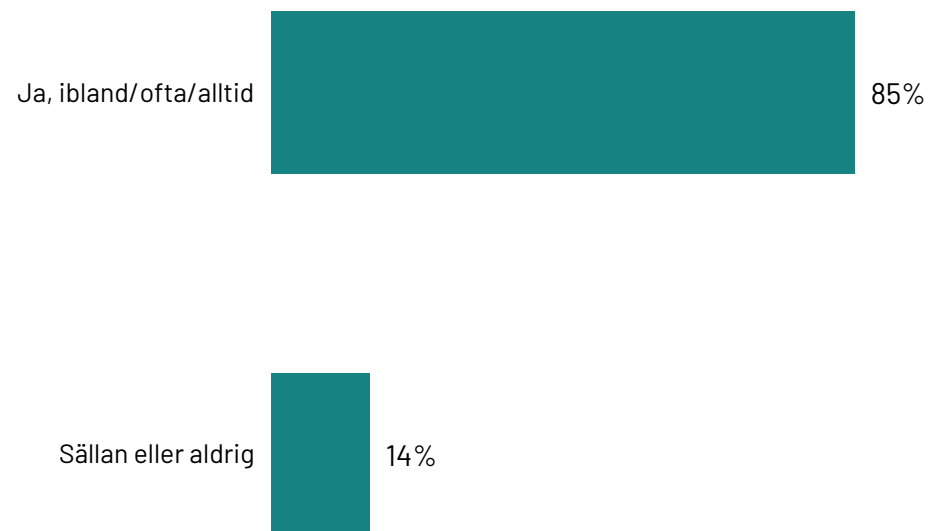
Hur stor del av din kurslitteratur förra terminen var på svenska?

© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

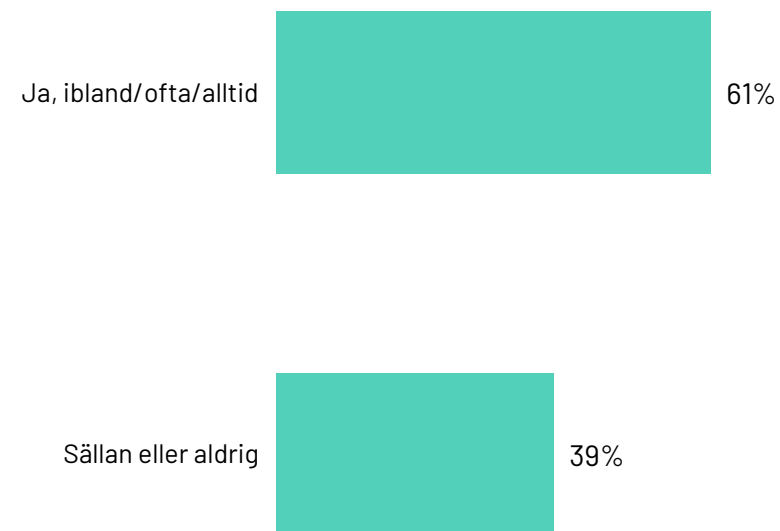
Vanligast med tryckt kurslitteratur

14% använder sällan eller aldrig tryckt kurslitteratur, medan 39% sällan eller aldrig använder digital kurslitteratur

Använder du tryckt kurslitteratur?

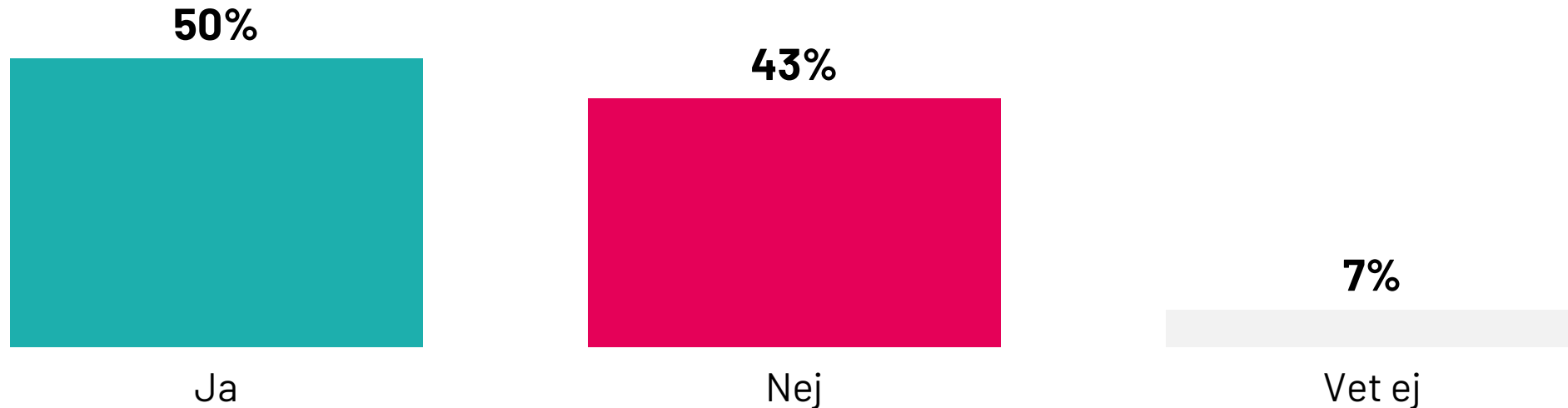

Använder du digital kurslitteratur?

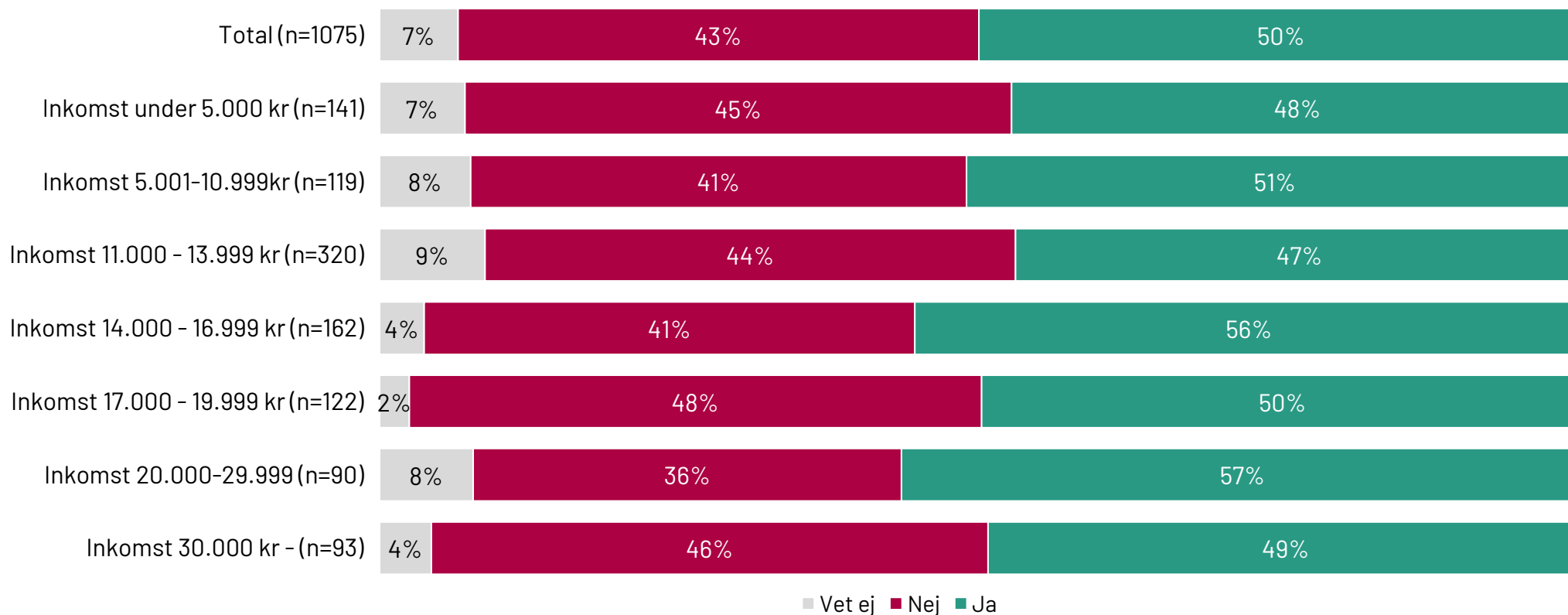
Hälften av studenterna totalt har laddat ner kurslitteratur gratis

Har du någon gång laddat ner kurslitteratur gratis som en PDF eller liknande?

Sett till hur många som laddar ner kurslitteratur gratis så är det inga större skillnader mellan olika inkomstgrupper.

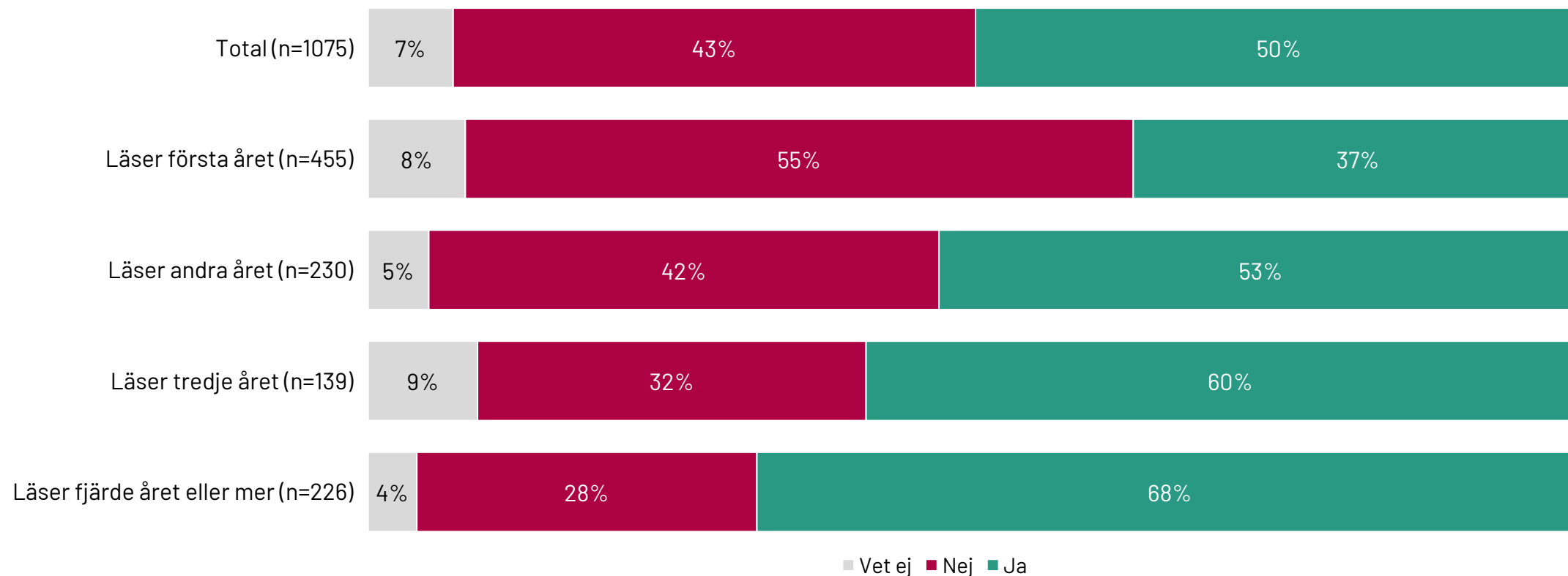
Har du någon gång laddat ner kurslitteratur gratis som en PDF eller liknande?

De som studerat längre laddar ner gratis kurslitteratur i större utsträckning

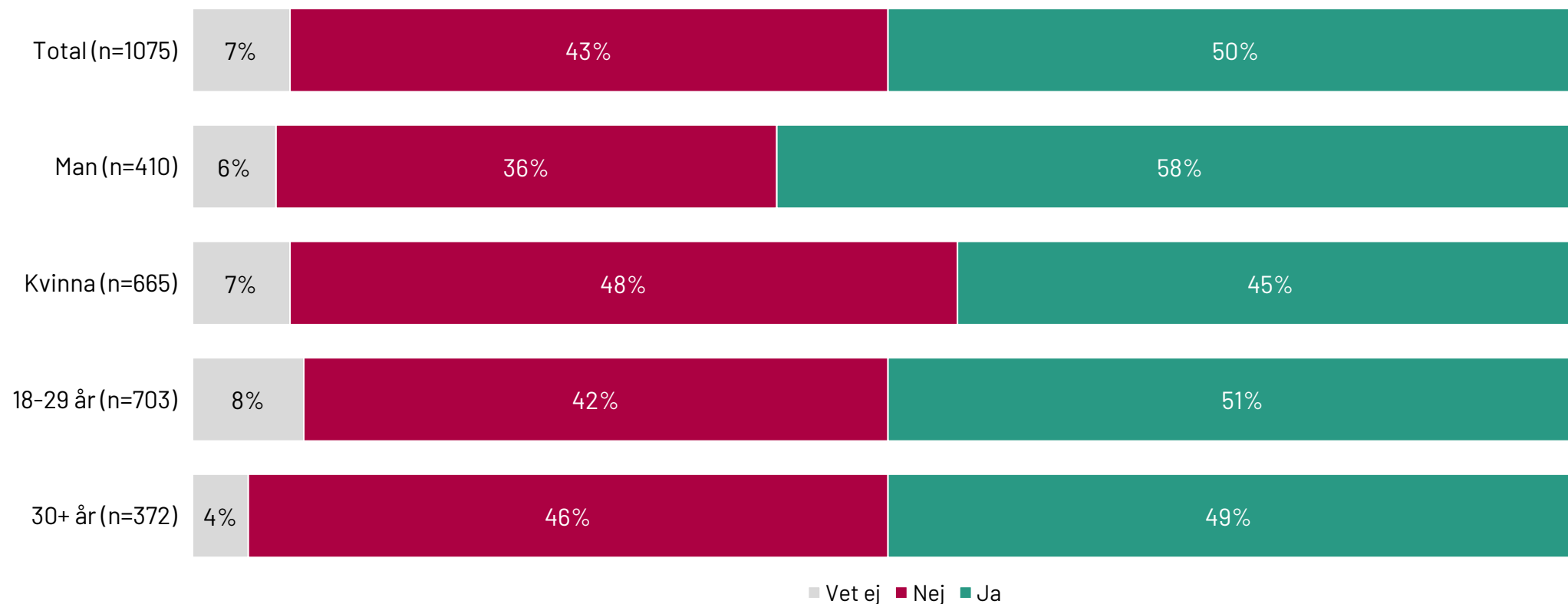
Jämfört med totalen har signifikant många fler av studenterna som läser sitt tredje eller fjärde (eller mer) år har någon gång laddat hem gratis kurslitteratur

Har du någon gång laddat ner kurslitteratur gratis som en PDF eller liknande?

Större andel män jämfört med kvinnor har laddat ner kurslitteratur gratis

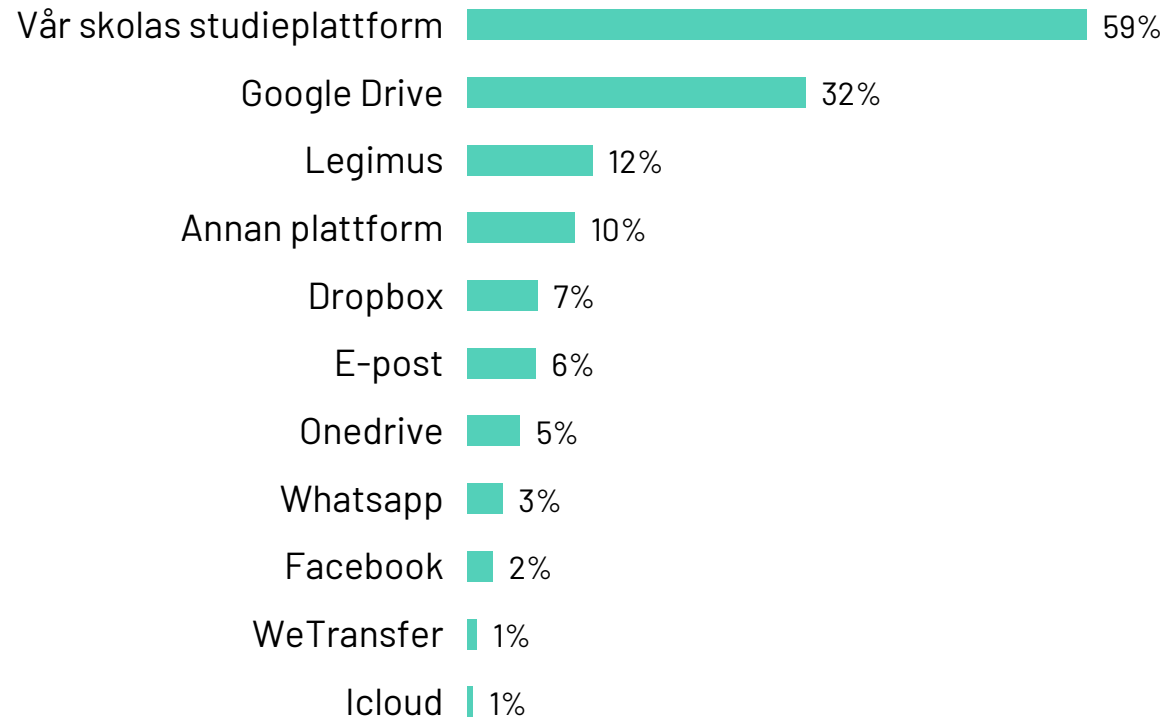
Har du någon gång laddat ner kurslitteratur gratis som en PDF eller liknande?

Digital kurslitteratur får man främst via skolans studieplattform

En dryg tiondel av respondenterna har tillgång till ett eget Legimus-konto (12%)

Plattformer för kurslitteratur

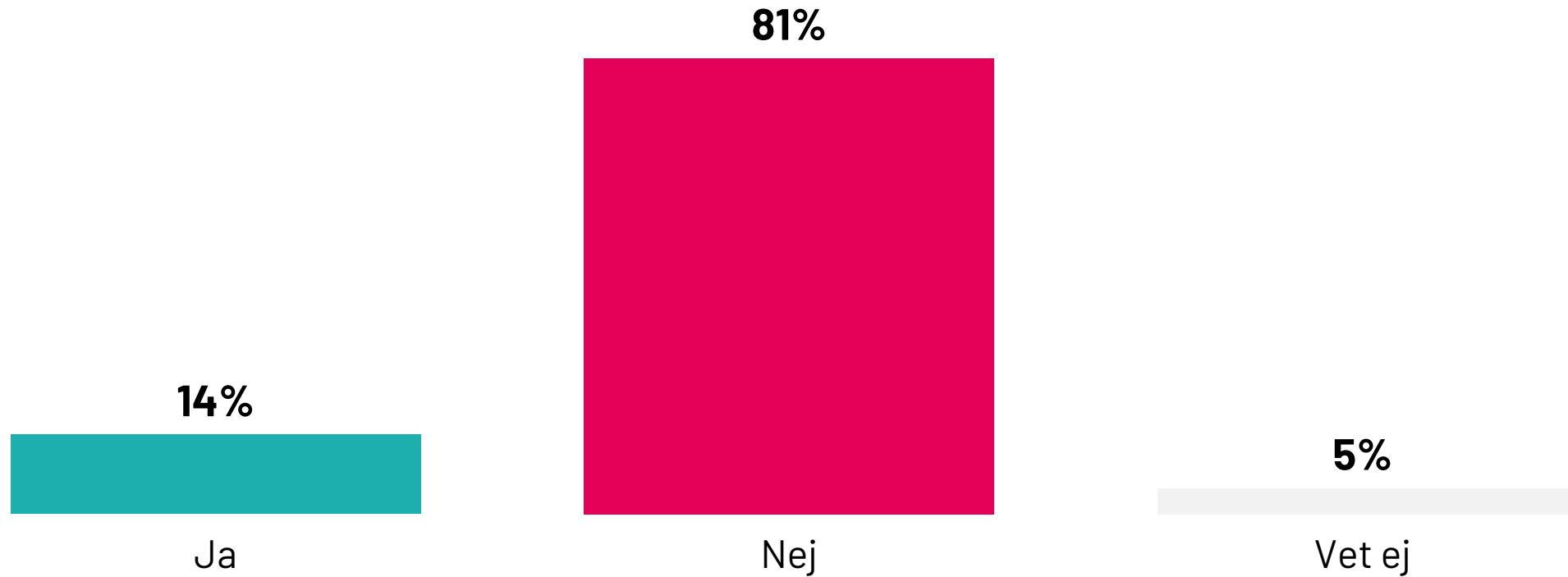

DELNING AV KURSLITTERATUR

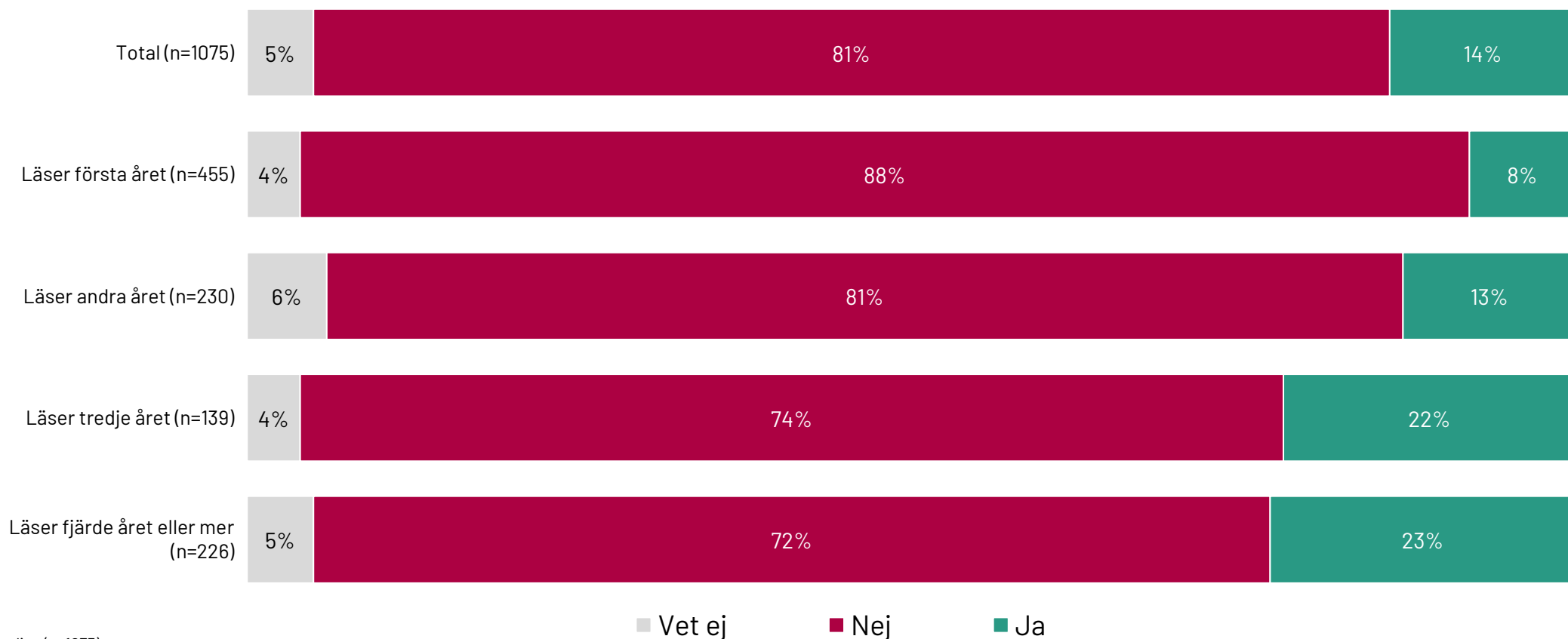
14% har någon gång delat vidare sin kurslitteratur digitalt

Har du någon gång delat vidare din kurslitteratur som en PDF eller liknande?

Studenter som studerat i tre år eller mer har i högre utsträckning delat kurslitteratur som PDF eller liknande

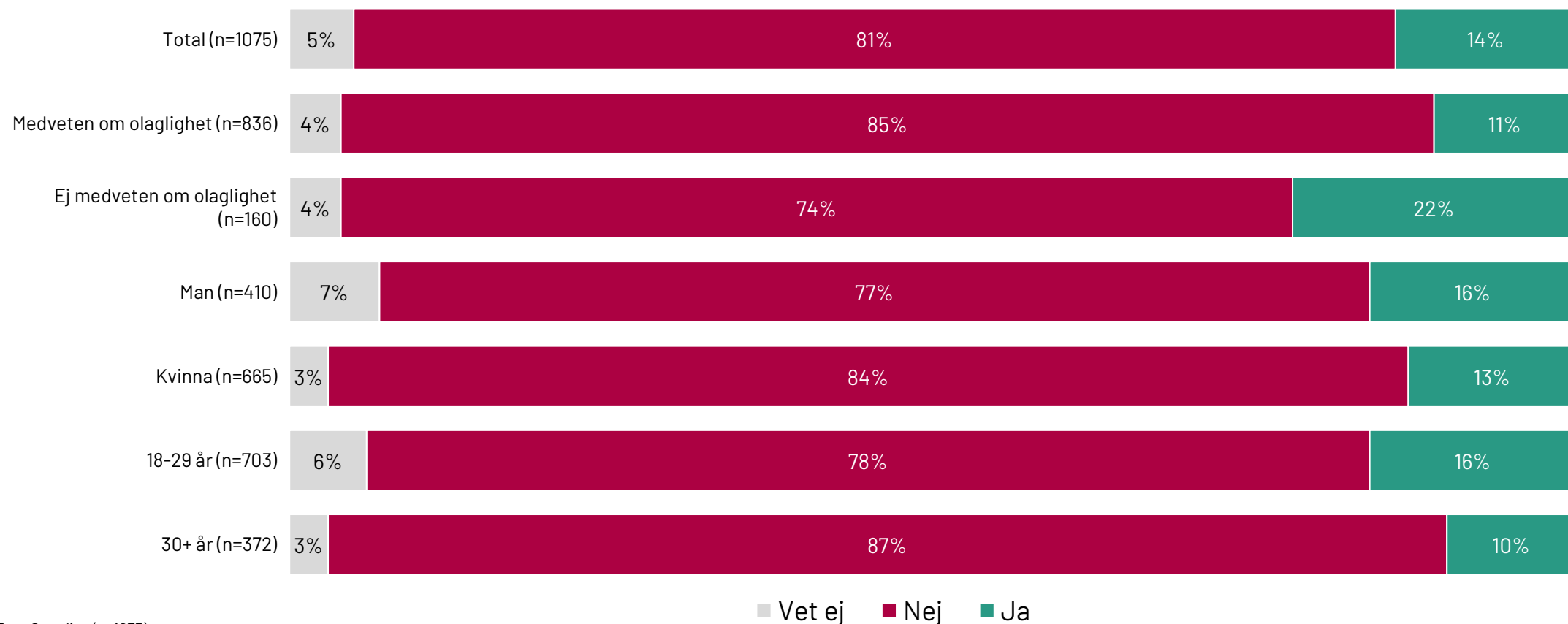
Har du någon gång delat vidare din kurslitteratur som en PDF eller liknande?

Bland studenter som inte visste att delning kan vara olaglig var andelen som delat kurslitteratur dubbelt så stor jämfört med de som visste

Även en större andel av studenter mellan 18-29 år har delat vidare, jämfört med studenter över 30 år

Har du någon gång delat vidare din kurslitteratur som en PDF eller liknande?

Bas: Samtliga (n=1075)

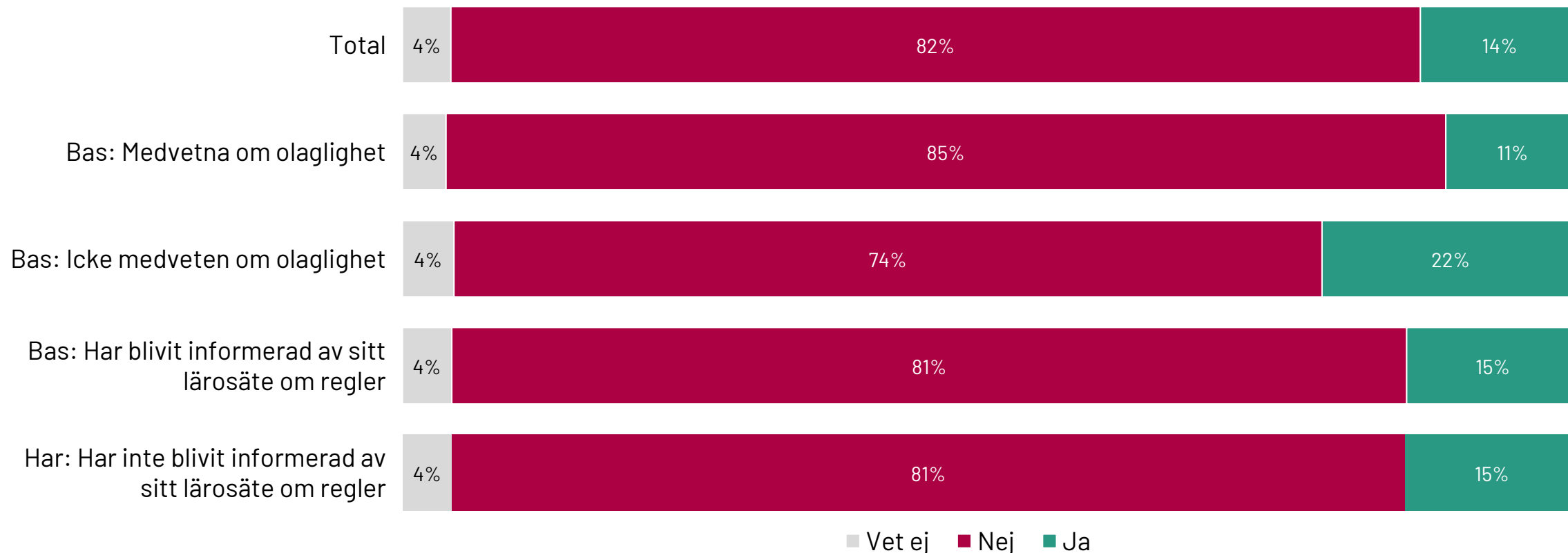
Har du någon gång delat vidare din kurslitteratur som en PDF eller liknande?

© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Information från lärosätet har inte påverkat andelen som har delat vidare kurslitteratur

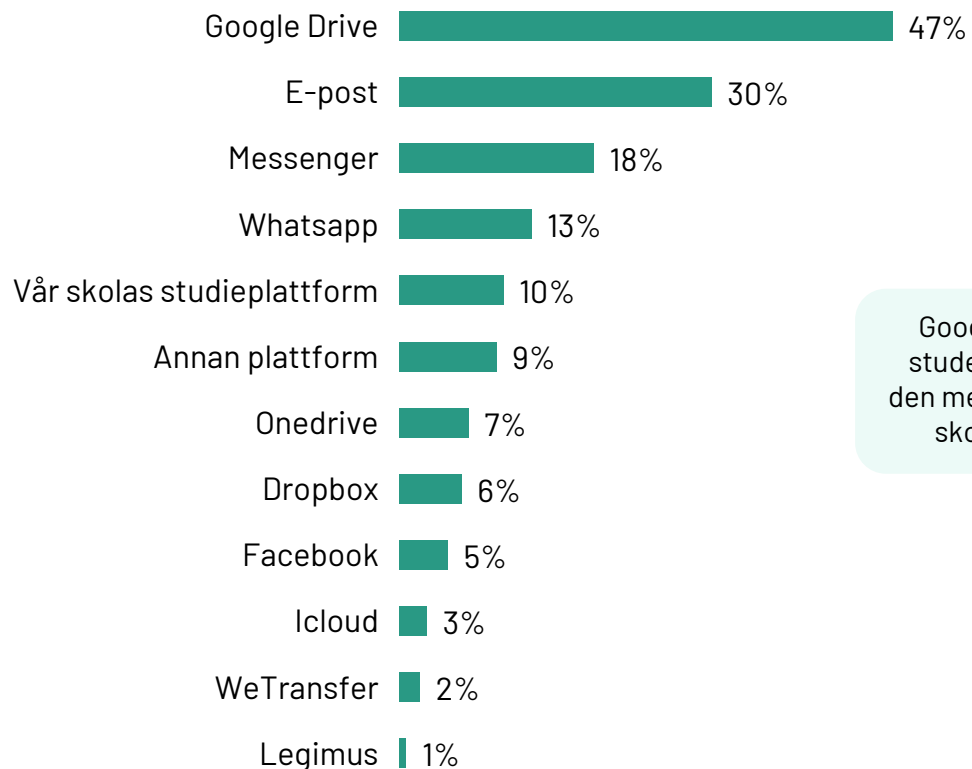
Däremot har de som inte var medvetna om att det kan vara olagligt att dela vidare kurslitteratur delat vidare i större utsträckning

Har du någon gång delat vidare din kurslitteratur som en PDF eller liknande?

Främst används Google Drive för att dela vidare kurslitteratur

Plattformer för att dela kurslitteratur

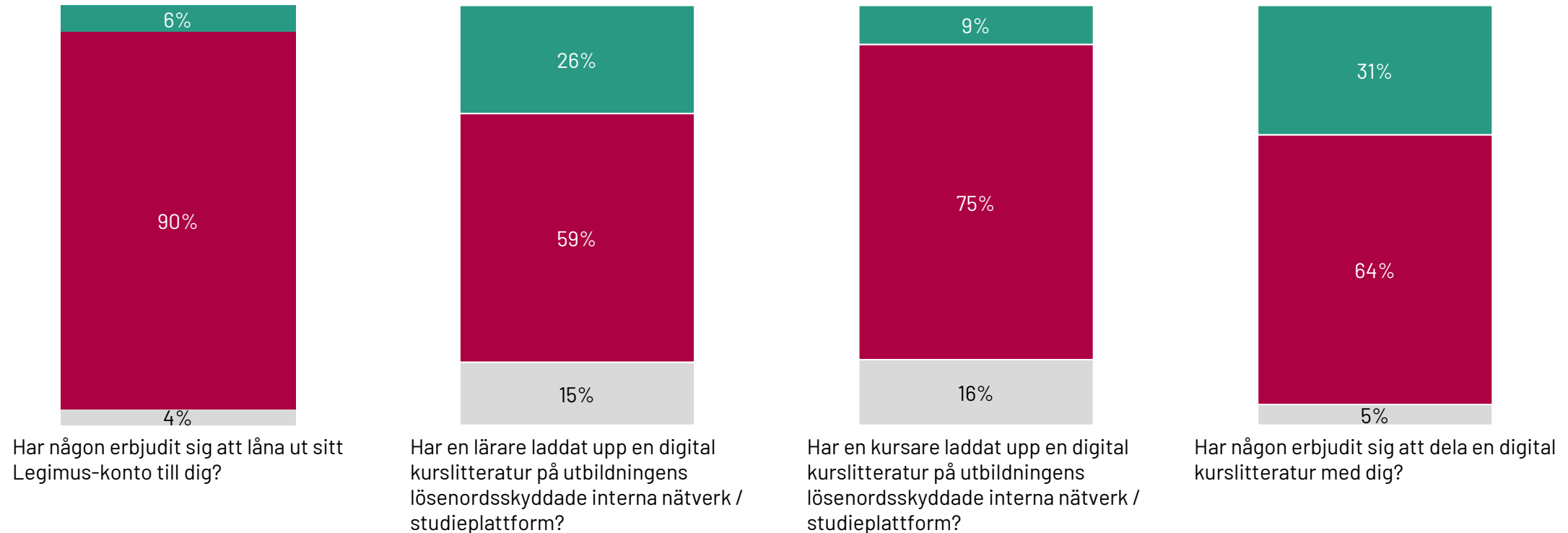

Google Drive är även där 32% av studenterna får sin kurslitteratur, den mest populära plattformen efter skolans egna studieplattform

En knapp tredjedel har blivit erbjudna att få kurslitteratur delad till sig

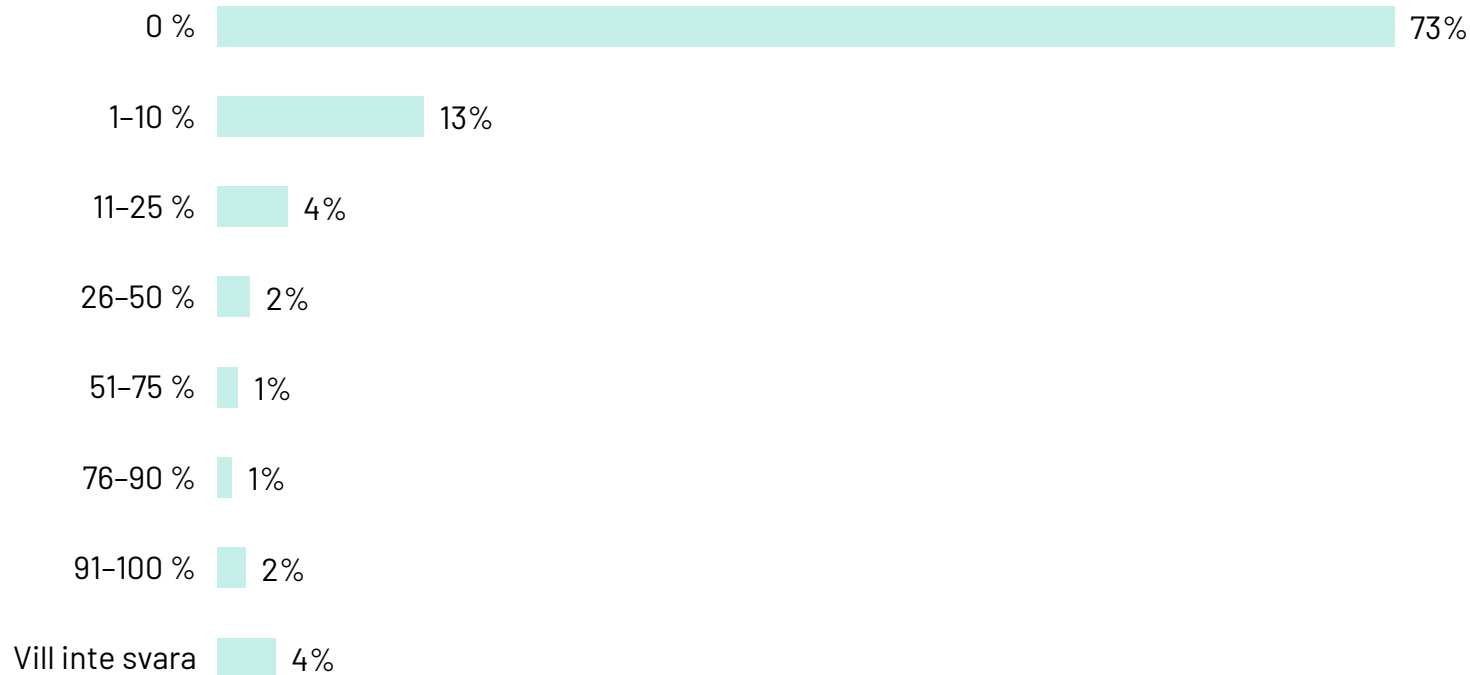
- Under 10% har däremot haft en kursare som har laddat upp kurslitteratur på skolans studieplatsform eller blivit erbjudna att låna någons Legimus-konto
- En fjärdedel har haft en lärare som laddat upp digital kurslitteratur på internt nätverk/studieplattform

■ Vet inte ■ Nej ■ Ja

73% svarar att de inte har fått tag på någon kurslitteratur de har haft senaste året på ett olagligt sätt

Uppskattning av andel olaglig kurslitteratur senaste året

Bas: Samtliga (n=1075)

Digitala kopior av kurslitteratur är med stor sannolikhet olagliga kopior. Hur stor andel av den kurslitteratur du har haft det senaste året skulle du uppskatta att du har fått tag på ett olagligt sätt?

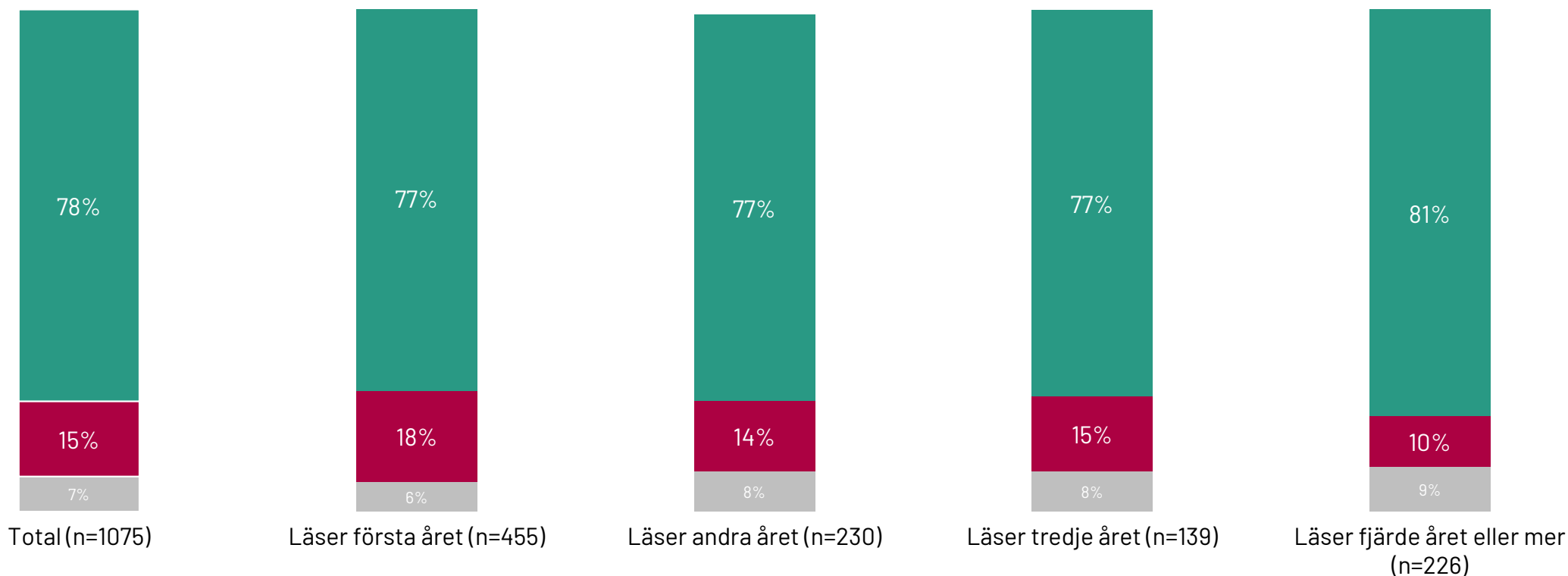
© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

ATTITYDER TILL DELNING AV KURSLITTERATUR

78% är medvetna om att det kan vara olagligt att sälja och dela digitala böcker – inga stora skillnader mellan olika studielängder

Är du medveten om att det kan vara olagligt att sälja och dela digitala böcker?

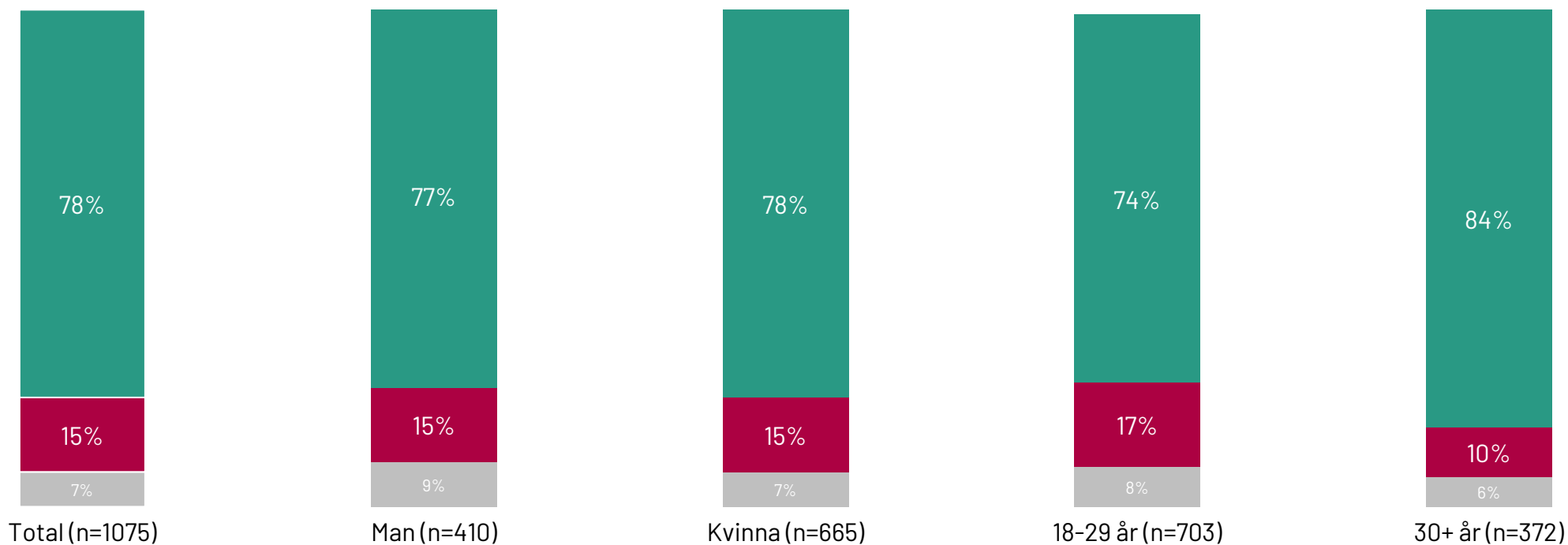
■ Vet ej ■ Nej ■ Ja

Studenter över 30 år är i större utsträckning medvetna om att det kan vara olagligt att sälja och dela digitala böcker

Är du medveten om att det kan vara olagligt att sälja och dela digitala böcker?

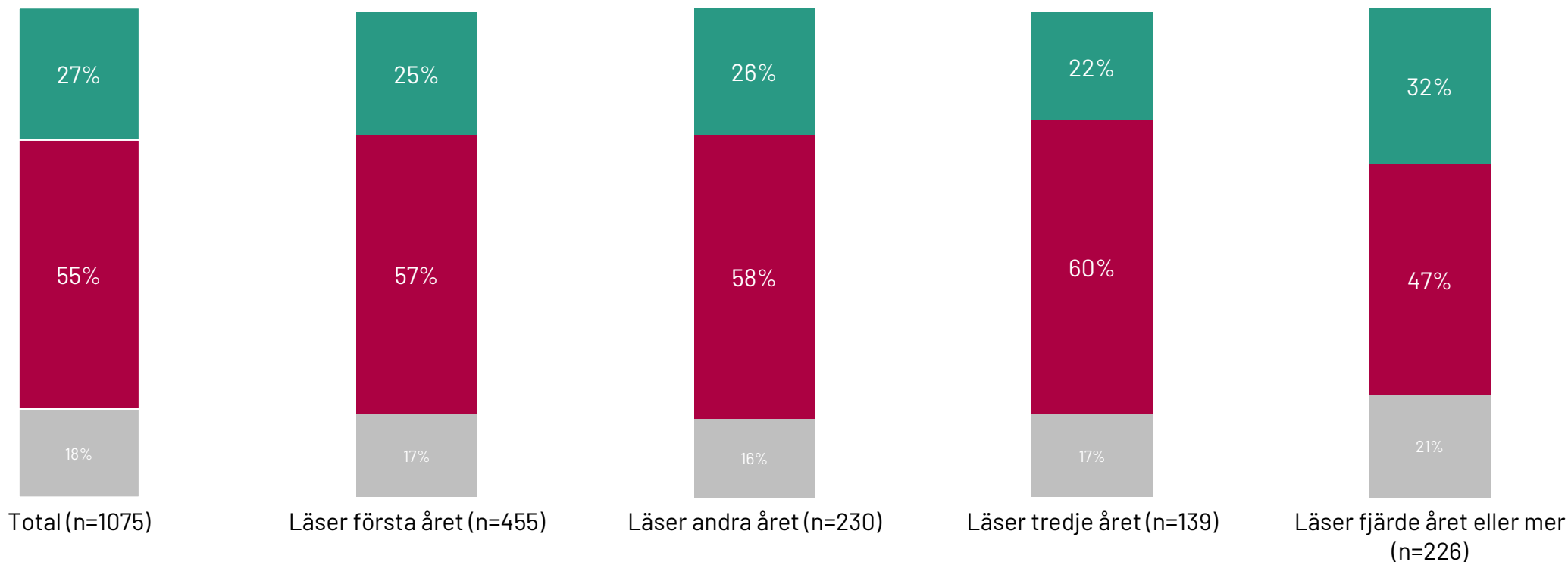
■ Vet ej ■ Nej ■ Ja

27% har blivit informerade av sitt lärosäte om regler kring delning av digital kurslitteratur

Har du blivit informerad av ditt lärosäte om regler kring delning av digital kurslitteratur?

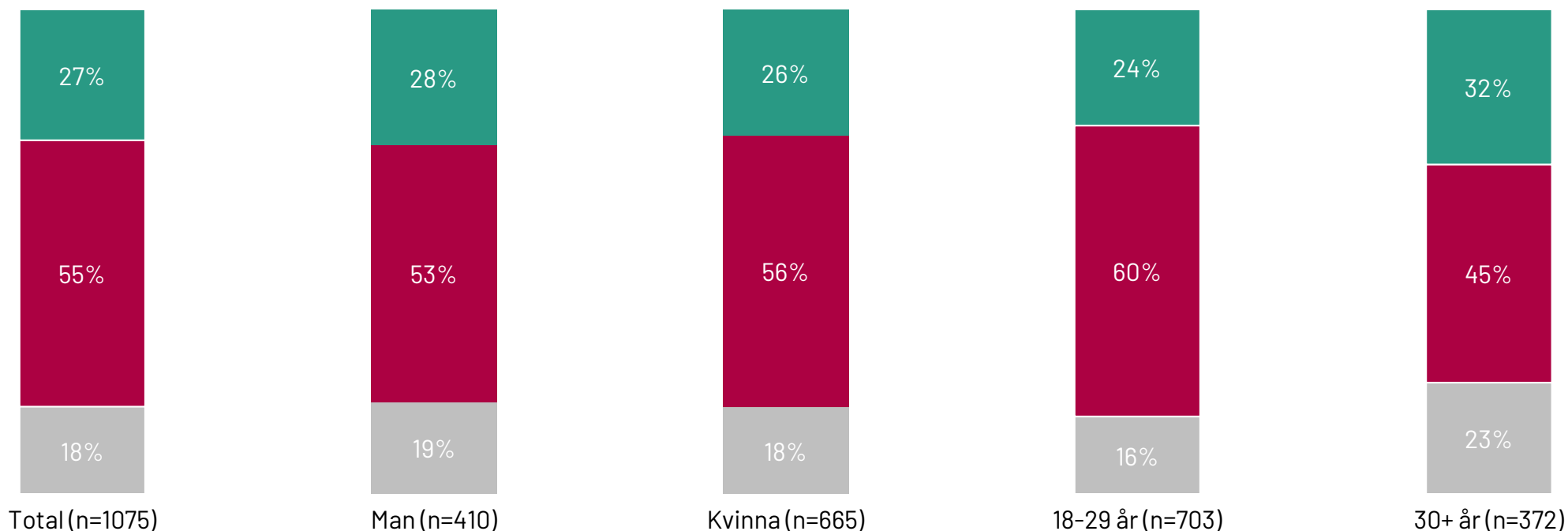
■ Vet ej ■ Nej ■ Ja

Större andel av studenterna över 30 år har blivit informerade av sitt lärosäte om regler kring delning jämfört med de yngre

Har du blivit informerad av ditt lärosäte om regler kring delning av digital kurslitteratur?

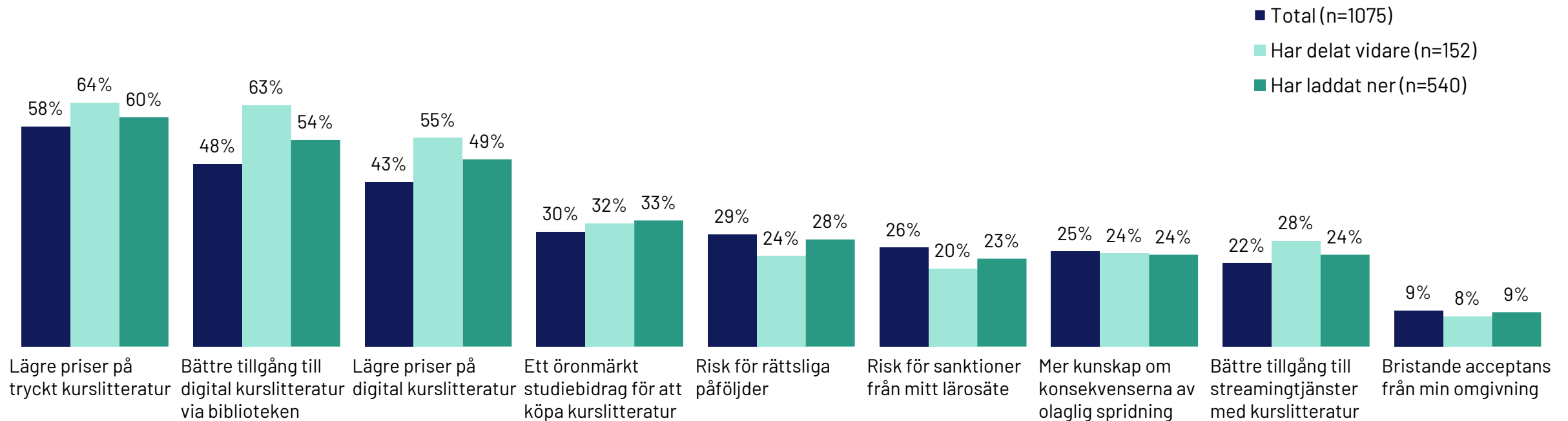
■ Vet ej ■ Nej ■ Ja

Lägre pris och bättre tillgång via biblioteken har störst potential att minska olaglig nerladdning och försäljning av digital kurslitteratur

Lägre priser på både tryckt och digital kurslitteratur samt bättre tillgång till digital kurslitteratur via biblioteken toppar listan på vad som anses minska sannolikheten för att studenterna ska dela, sälja eller köpa digital kurslitteratur olagligt i framtiden.

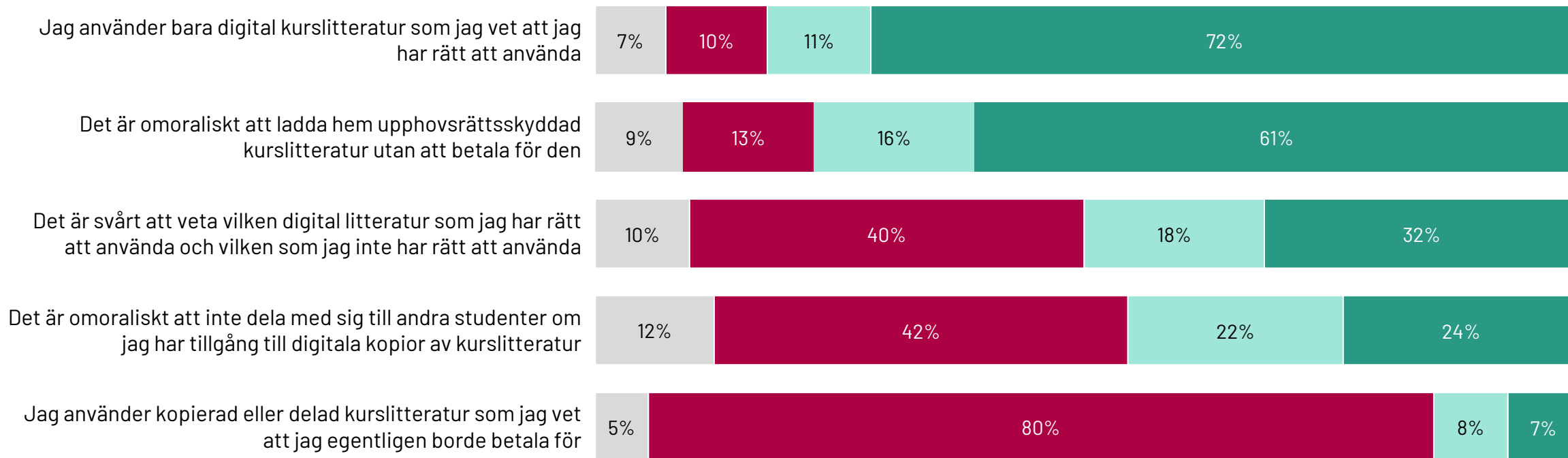
Barriärer för olaglig nerladdning och försäljning

61% anser att det är omoraliskt att ladda hem upphovsrättsskyddad kurslitteratur

Samtidigt anser en tredjedel att det är svårt att veta vilken digital litteratur de har rätt att använda och inte

■ Vet ej/osäker ■ Instämmer inte ■ Varken eller ■ Instämmer

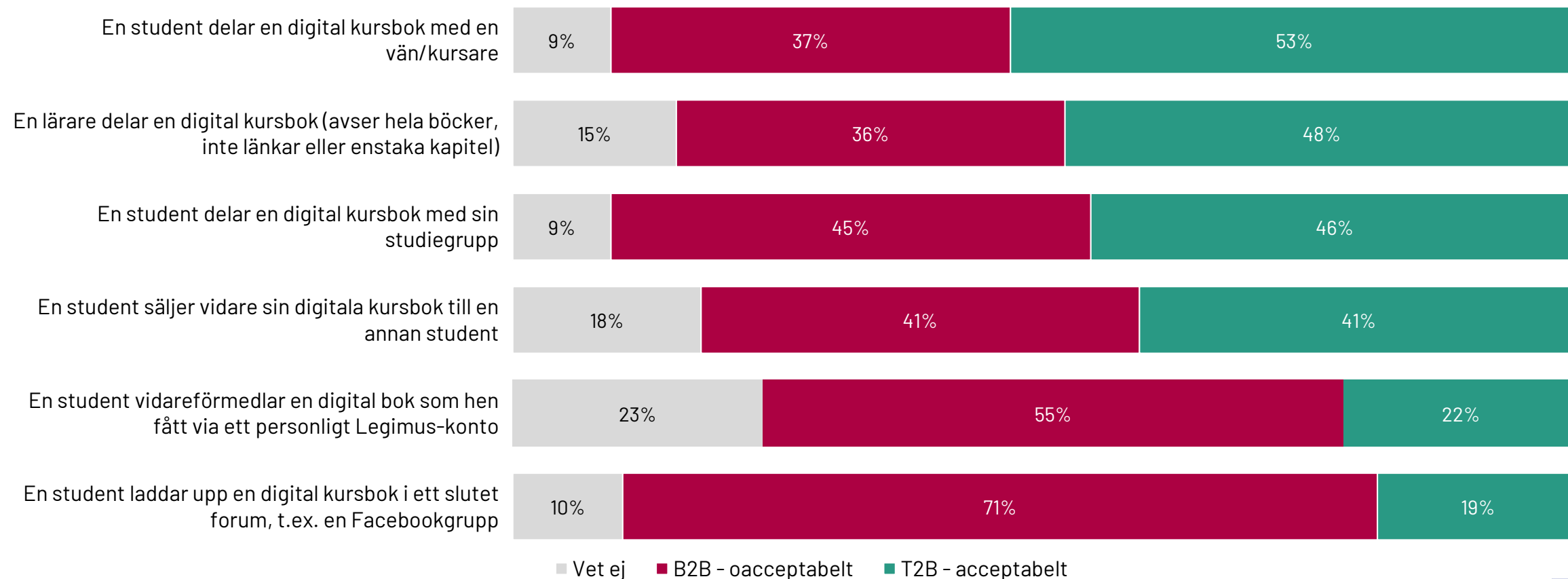
Bas: Samtliga (n=1075)

I vilken grad instämmer du i följande påståenden?

© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Över hälften tycker att det är acceptabelt att dela en digital kursbok med sin vän/kursare

Bara 19% anser dock att det är acceptabelt att ladda upp en digital kursbok i ett slutet forum

Bas: Samtliga (n=1075)

Nedan beskrivs olika handlingar som alla rör delning av digitala kursböcker. För varje handling ombeds du ta ställning till om du anser att handlingen är acceptabel eller oacceptabel.

© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

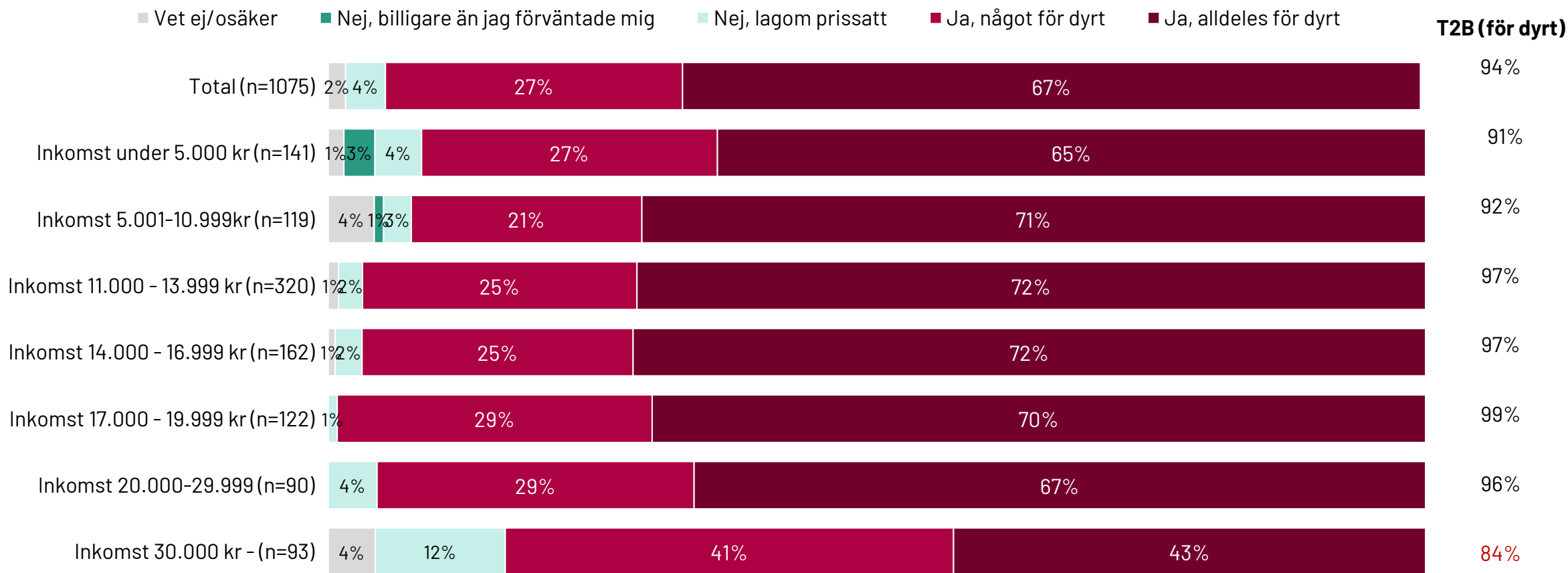
KOSTNADEN FÖR KURSLITTERATUR

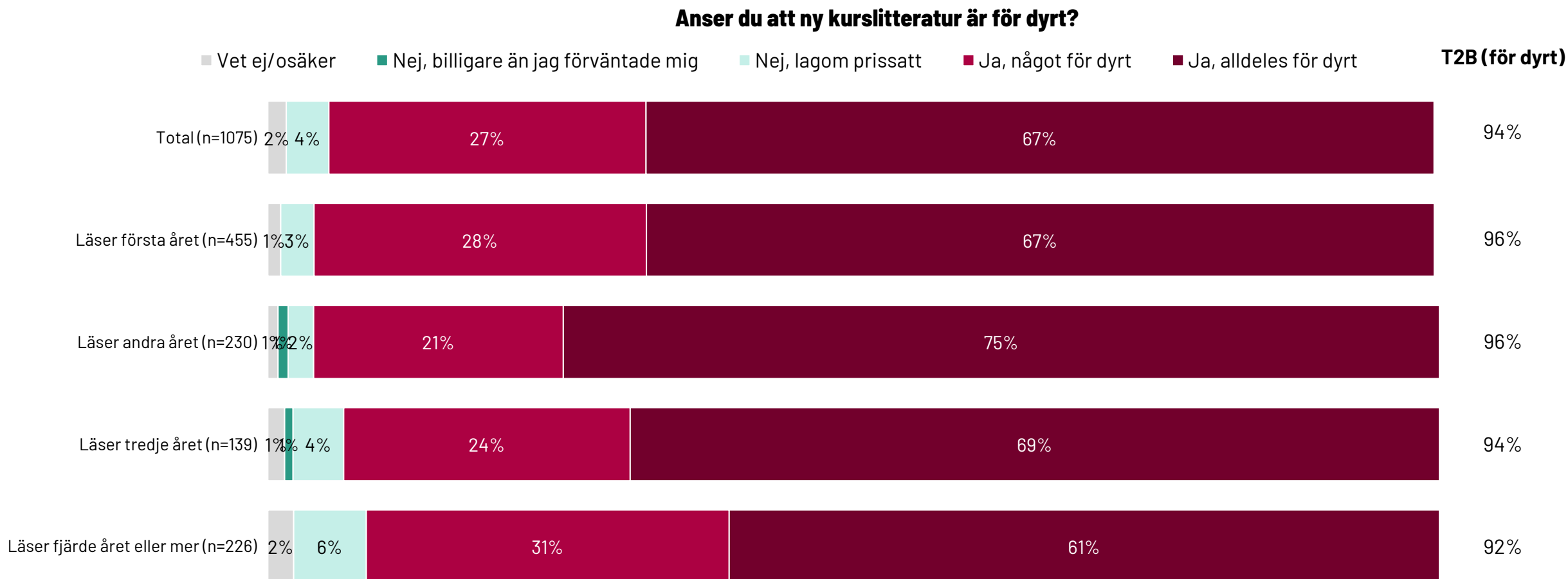
94% tycker att kurslitteratur är för dyrt

Studenter med en månadsinkomst på 30.000+ kr sticker ut med att tycka att det är lagom prissatt

Anser du att ny kurslitteratur är för dyrt?

Framförallt de som läser sitt andra år tycker att kurslitteratur är alldeles för dyrt

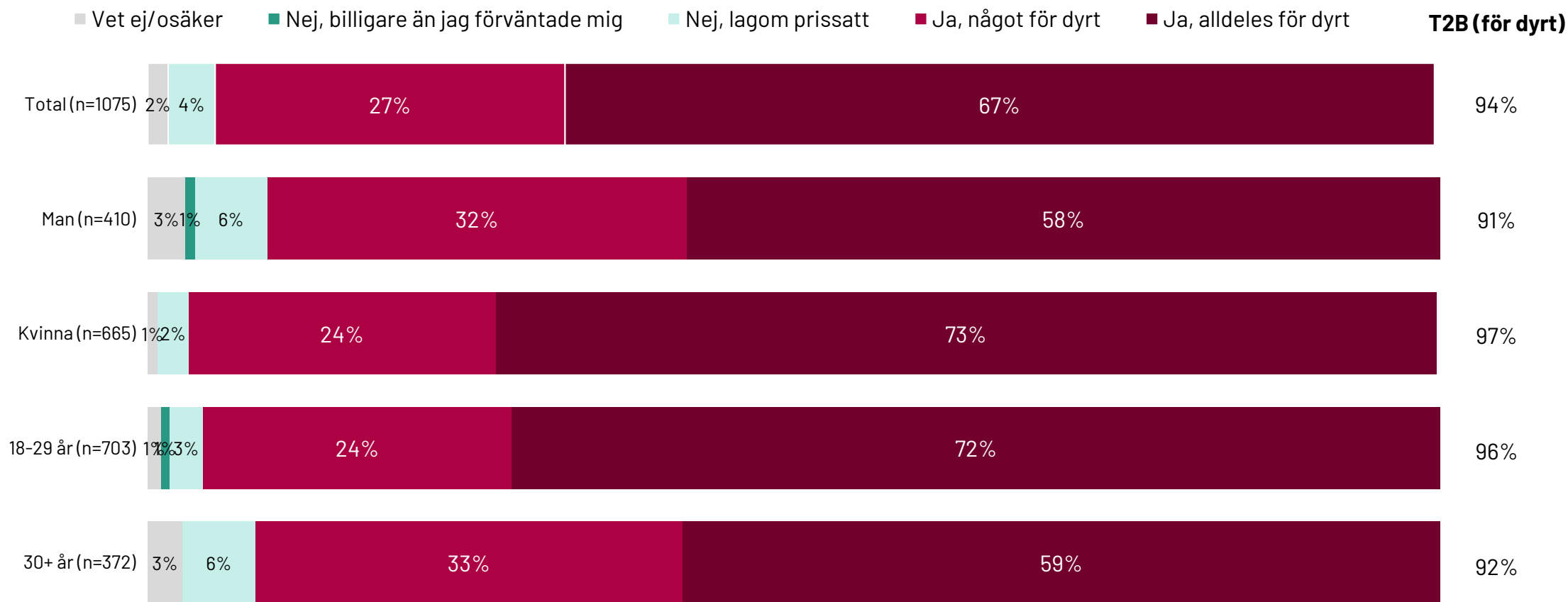
Bas: Samtliga (n=1075)

Anser du att ny kurslitteratur är för dyrt?

© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Större andel av kvinnliga studenter och studenter 18-29 år tycker att kurslitteratur är alldeles för dyr

Anser du att ny kurslitteratur är för dyrt?

Bas: Samtliga (n=1075)

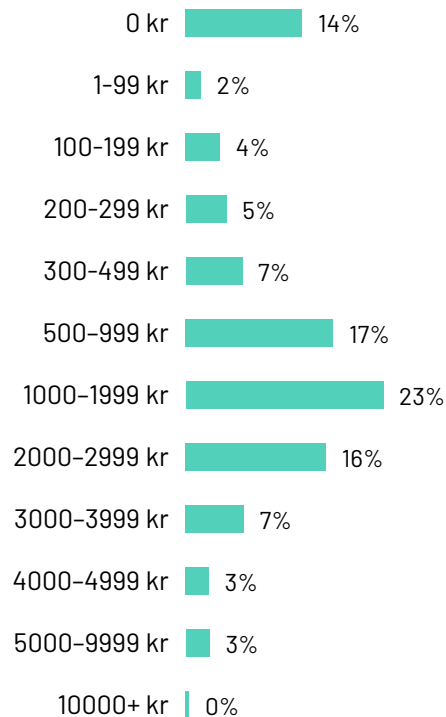
Anser du att ny kurslitteratur är för dyrt?

© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Över hälften (52%) lägger i snitt över 1000 kr på kurslitteratur varje termin

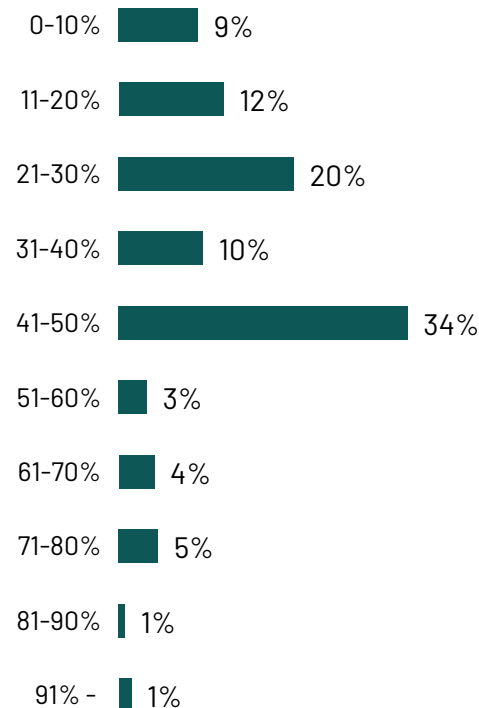
Av de som svarade att lägre pris skulle minska sannolikheten för att de skulle använda olaglig kurslitteratur anser en dryg tredjedel att kurslitteraturen skulle behöva vara 41-50% billigare för att de skulle välja att köpa den lagligt

Genomsnittlig terminskostnad för kurslitteratur

Bas: Samtliga (n=1075)
Hur mycket lägger du i snitt per termin på att köpa kurslitteratur? Om du inte vet exakt, gör en uppskattning.
© Ipsos | Läromedelsförfattarna | Januari 2026 | Version 1 | Internal/Client Use Only

Hur mycket billigare skulle kurslitteraturen behöva vara för att du skulle välja att köpa den lagligt?

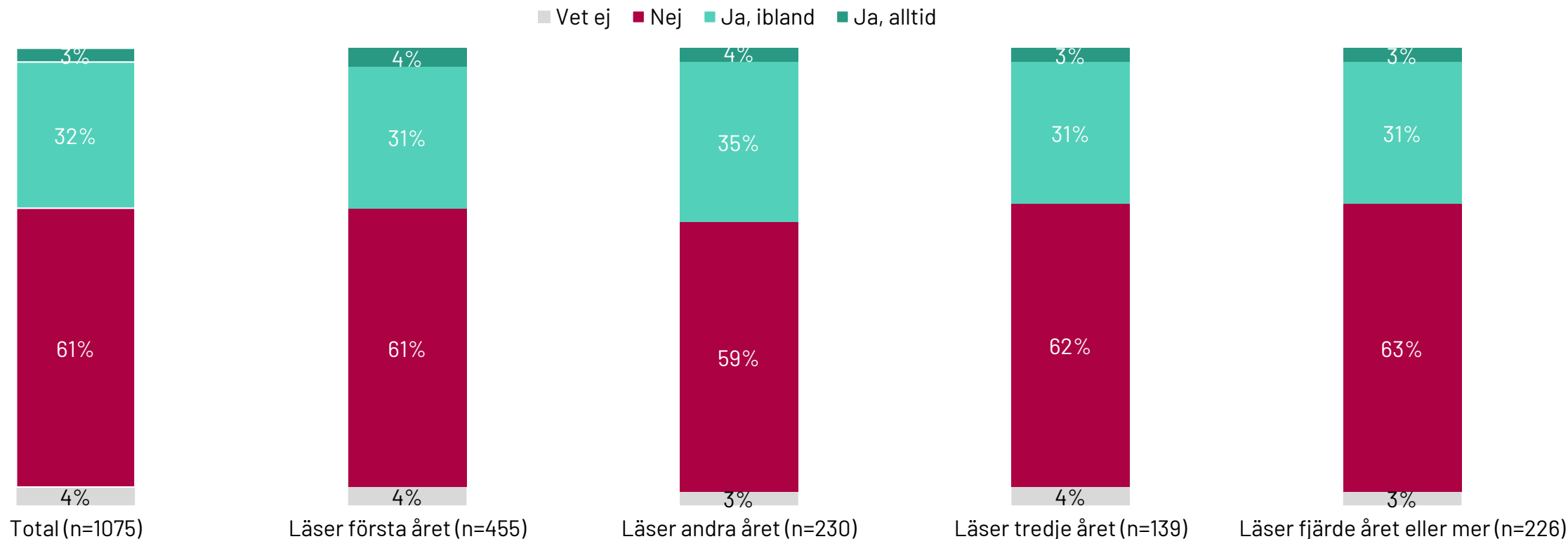
Bas: Svarade att billigare kurslitteratur skulle minska sannolikheten för att de skulle använda olaglig (n=669)
Hur mycket billigare skulle kurslitteraturen behöva vara för att du skulle välja att köpa den lagligt?

AI

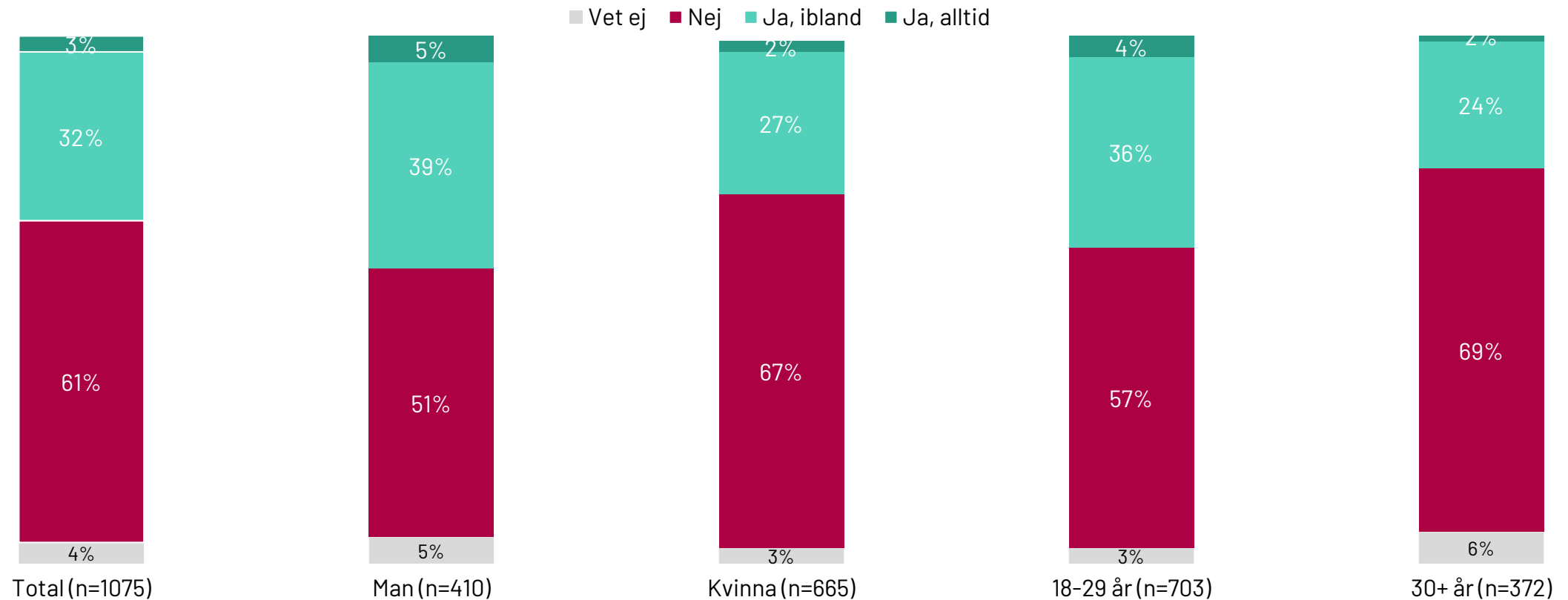
En tredjedel av studenter tycker att en AI-bot kan fungera som ett alternativ till kurslitteratur i viss mån

Anser du att en AI-bot (ChatGPT eller liknande) fungerar som alternativ till kurslitteratur?

Manliga studenter och de mellan 18-29 år anser i störst mån att en AI-bot fungerar som alternativ till kurslitteratur

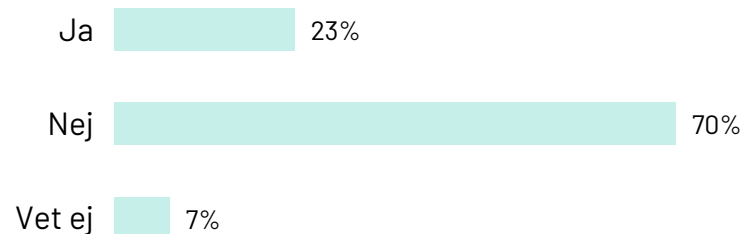
Anser du att en AI-bot (ChatGPT eller liknande) fungerar som alternativ till kurslitteratur?

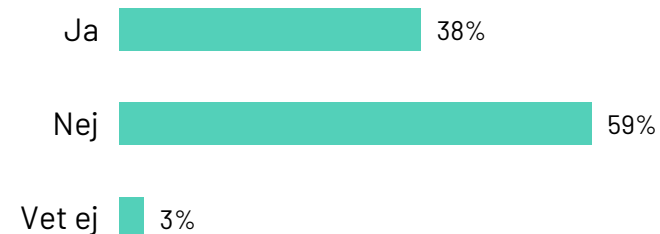
En av fyra studenter har laddat upp kurslitteratur i en AI-bot – och bara 26% vet att det är olagligt

Vanligaste användningen av AI är att sammanfatta innehållet i en kursbok, det har 38% av studenterna gjort

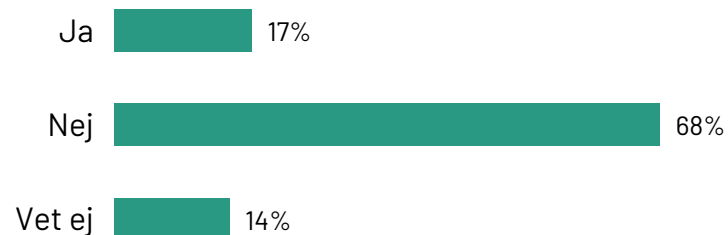
Har du någon gång laddat upp text från kurslitteratur i en AI-bot?

Har du någon gång använt en AI-bot för att sammanfatta innehållet i en kursbok?

Har du någon gång använt en AI-bot som har angett en kursbok eller utdrag ur en kursbok som källa?

Visste du att det är olagligt att ladda upp innehåll ur kurslitteratur i ChatGPT eller liknande AI-verktyg?

